

- Tillæg nr. 1 til
§ 12-miljøgodkendelse til

Nygård
Simblegårdsvej 23
3790 Hasle

UDKAST

UDKAST

Kolofon:	Bornholms Regionskommune; måned 2018
Journalnummer:	09.17.18P19-0065
Udarbejdet af:	Center for Erhverv, Byg og Sekretariat
Sagsbehandler (Niras):	Grete Mørch Sørensen
Sagsbehandler (BRK):	Susanne Kjær-Hansen/Katrine Høst
Kortbilag:	Geodatastyrelsen

§ 12-MILJØGODKENDELSE

Tillæg nr. 1

til

Nygård

Simblegårdsvej 23, 3790 Hasle

Gyldighed:

Denne tillægsgodkendelse meddeles efter § 12, stk.3 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lov-bekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 med senere ændringer.

Godkendelsen gælder fra annonceringsdatoen **den xx. xx 20xx**

DATABLAD

Titel:	Tillæg nr. 1 til § 12-miljøgodkendelse til Nygård
Godkendelsen omfatter:	Slagtekalveproduktion bestående af årligt 1.000 kalve (60-470 kg), svarende til 395,95 DE
Dato for godkendelse:	xx.xx.20xx
Godkendt ejendom:	Nygård
Adresse:	Simblegårdsvej 23, 3790 Hasle
Matrikelnummer og ejerlav:	91a, Klemensker m.fl.
Ejendomsnummer:	4000079463
CVR-/P-nummer:	27223796 / 1001932613
CHR-nummer:	15371
Ansøger og bedriftsejer:	Jeppe Nielsen, Simblegårdsvej 22, 3790 Hasle
Kontaktperson:	Jeppe Nielsen. Tlf.nr.: 56964184. Mobil: 20478657
Konsulent:	Åse Larsen, Herningvej 23, 7300 Jelling, aal@slagtekalve.dk
Tilsynsmyndighed:	Bornholms Regionskommune, Center for Erhverv, Byg og Sekretariat, Skovløkken 4, Tejn, 3770 Allinge
Kontakt tilsynsmyndighed:	Tlf. 5692 0000; e-mail: byg@brk.dk ; Hjemmeside: www.brk.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

Datablad	3
Indholdsfortegnelse	4
1 Resumé og samlet vurdering	6
1.1 Ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse.....	6
1.2 Forhold til eksisterende miljøtilladelse	6
1.3 Afgørelse og ikke-teknisk resumé	7
1.4 Offentlighed	9
1.5 Klagevejledning	9
2 Generelle forhold	11
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget.....	11
2.2 Meddelelsespligt.....	11
2.3 Gyldighed	11
2.4 Retsbeskyttelse	12
2.5 Revurdering af miljøgodkendelsen.....	12
3 Vilkår for § 12-miljøgodkendelsen med tillæg	13
3.1 Vilkår vedr. indretning og drift	13
3.2 Vilkår vedr. information om ændringer	13
3.3 Vilkår vedr. placering af nye bygninger	13
3.4 Vilkår vedr. produktionens omfang og fleksibilitet.....	14
3.5 Vilkår vedr. produktionsanlæg.....	14
3.6 Vilkår vedr. dybstrøelse.....	14
3.7 Vilkår vedr. lugt.....	14
3.8 Vilkår vedr. bedste tilgængelige teknik (BAT)	15
3.9 Vilkår vedr. gødnings- og ensilageopbevaring	15
3.10 Vilkår vedr. støjkilder	16
3.11 Vilkår vedr. støv.....	16
3.12 Vilkår vedr. skadedyr	16
3.13 Vilkår vedr. spildevand og overfladevand	17
3.14 Vilkår vedr. oplag af olie	17
3.15 Vilkår vedr. oplag af affald.....	17
3.16 Vilkår vedr. uheld og risici	18
3.17 Vilkår vedr. tilsyn, kontrol og egenkontrol	18
4 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	19
4.1 Husdyrbrugets bygninger og faste afstandskrav.....	19
4.2 Bygge- og beskyttelseslinjer og placering i landskabet	20

5	Produktionsapparatet	23
5.1	Husdyrholdet	23
5.2	Staldindretning, ventilation, rengøring.....	23
5.3	Produktion og håndtering af husdyrgødning	25
5.4	Udbringning af husdyrgødning	27
6	Produktionens ressourceforbrug	28
6.1	Foder og foderopbevaring	28
6.2	Vand	28
6.3	Energi	29
6.4	Diverse hjælpestoffer	29
7	Emissioner, gener og reststoffer fra anlægget	31
7.1	Ammoniak	31
7.2	Lugt.....	32
7.3	Støj	33
7.4	Støv	33
7.5	Lys	34
7.6	Fluer og skadedyr.....	34
7.7	Transport	34
7.8	Spildevand - herunder tagvand	35
7.9	Affald	36
8	Produktionens miljøpåvirkning	37
8.1	Ammoniakdeposition-påvirkning af natur og bilag IV-arter	37
9	Risici – driftsforstyrrelser eller uheld	43
10	Management, egenkontrol og dokumentation	44
11	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	45
12	Alternative løsninger og 0-alternativet	47
13	Husdyrbrugets ophør	47
14	Samlet vurdering	48
15	Bilag	49
	Bilag 1. Situationsplan.....	50
	Bilag 2. Naboer i forhold til lugtgener	51
	Bilag 3. Naturpunkter.....	52
	Bilag 4. Modtagne hørings svar i 1. og 2. offentlighedsfase	53

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

I dette kapitel beskrives den ansøgte produktion og forholdet til tidligere meddelte godkendelser eller tilladelser på ejendommen. Miljøgodkendelsens indhold er samlet i et kort resumé. Desuden beskrives grundlaget for afgørelsen, hvordan offentligheden har haft indflydelse på projektet og kommunens vurderinger samt en række juridiske forhold ved miljøgodkendelsen. Til sidst beskrives mulighederne for at klage over afgørelsen.

1.1 ANSØGNING OM TILLÆG TIL MILJØGODKENDELSE

Jeppe Nielsen, Simblegårdsvej 22, 3790 Hasle, har ansøgt om tillæg til miljøgodkendelse til udvidelse af produktionen af slagtekalve på ejendommen Nygård, Simblegårdsvej 23, 3790 Hasle, matr. nr. 91a, Klemensker m.fl.

Produktionen på Nygård ønskes udvidet fra 800 tyrekalve 55-450 kg, svarende til 300,73 dyreenheder (DE) til i alt 1.000 slagtekalve om året 60–470 kg, svarende til 395,95 DE.

Der opføres en ny slutstald 2 i tilknytning til de eksisterende bygninger samt to små starterstalde 5 og 6. Desuden indrettes noget af kornladen til mellemstald 5.

Husdyrgødningen er dels kvæggylle og dels dybstrøelse. Gyllen opbevares i to gyllebeholdere på ejendommen og afhentes til biogasanlæg. En del af dybstrøelsen går også til biogas.

Bornholms Regionskommune har modtaget ansøgningen om miljøgodkendelse gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem (www.husdyrgodkendelse.dk) første gang den 12. juli 2017. Ansøgningskemaet har nr. 101537, og der er anvendt version 6.

1.2 FORHOLD TIL EKSISTERENDE MILJØTILLADELSE

Bornholms Regionskommune, Natur og Miljø meddelte den 4. september 2003 VVM screening til en malkekvægsbesætning med jerseykøer på 141,9 DE. Efterfølgende har kommunen den 6. december 2005 meddelt ikke VVM-pligt til en ansøgt ændring af jerseybesætningen til 196,7 DE malkekøer med opdræt, svarende til 240 DE efter de senest gældende omregningsfaktorer.

Produktionens tilladte størrelse var den samme for 8 år siden i 2010.

I 2012 blev tilladelsen ændret ved en anmeldeafgørelse til en årlig produktion af 445 slagtekalve (55-450 kg).

Den 3. juli 2014 meddelte Bornholms Regionskommune § 12-miljøgodkendelse til en udvidelse af dyreholdet til produktion af 800 slagtekalve om året (55-450 kg), svarende til 300,73 DE.

Kommunen har efterfølgende den 1. december 2014 meddelt afgørelse om, at småkalve kan flyttes til den nyeste stald uden øvrige ændringer af miljøgodkendelsen. Dyreholdet er ikke udvidet i den forbindelse.

Ved seneste miljøtilsyn på Nygård den 11. december 2017 blev besætningen opgjort til 870 slagtekalve om året, svarende til 365 DE. Konklusionen blev, at produktionstilladelsen var overskredet, og der søges nu om lovliggørelse og udvidelse.

Bornholms Regionskommune har vurderet de miljømæssige konsekvenser ved de nu ansøgte ændringer i husdyrproduktionen i forhold til den tidligere miljøtilladelse fra 2005. Udvidelsen vil dog i øvrigt blive beskrevet ud fra hovedgodkendelsen fra 2014, som stadig er gældende. Da det ansøgte dyrehold på 396 DE ligger over grænsen for § 12-godkendelsespligt (som er 250 DE i kvæg), er der nu ansøgt om tillæg til den eksisterende § 12-miljøgodkendelse.

1.3 AFGØRELSE OG IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Bornholms Regionskommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte udvidelse af slagtekalveproduktionen på Nygård i henhold til de gældende regler¹. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen, bilag og øvrigt materiale indsendt af ansøgers konsulent samt efterfølgende beregninger.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige påvirkninger på miljøet, hvis de gældende regler på området og vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

I nedenstående oversigt (Figur 1) er gengivet indholdet i de mest centrale vilkår, der har særlig betydning for indretningen af produktionen og den daglige drift. Den fulde ordlyd af alle stillede vilkår til produktionen kan ses i Kapitel 3.

Figur 1. Resumé af de mest centrale vilkår til produktionen på Nygård

<p>Nye bygninger</p> <p>3.3.1 NY Der kan opføres en ny Slutstald 2 med en placering som vist på Bilag 1, bygning 9. Stalden kan være op til 30 m x 33 m.</p> <p>3.3.2 NY Der kan opføres to Starterstalde 5 og 6 på 5 x 12 m hver med placering som vist på Bilag 1, bygning 19 og 20.</p> <p>3.3.3 NY Der kan opføres en ny Mellemstald 5 i den eksisterende bygning til kornlager, se placeringen som vist på Bilag 1, bygning 14. Mellemstald 5 bliver på ca. 33 m x 22 m.</p> <p>Produktionsomfang</p> <p>3.4.1 NY Husdyrbruget må drives med en produktion på 1.000 slagtekalve om året, svarende til 396 DE, fordelt således:</p> <ul style="list-style-type: none">
• 1.000 stk. 60 – 150 kg
• 1.000 stk. 150 – 340 kg
• 1.000 stk. 340 – 470 kg <p>Der tillades en afvigelse på ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides.</p> <p>Det maksimale dyrehold skal være opnået inden for 6 år fra godkendelsens dato iht. lovgivningens regler.</p> <p>Gulvtype</p> <p>3.5.1 Der skal i Mellemstald 2 og eksisterende Slutstald (bygning 4 og 7a på Bilag 1) være fast gulv med 2 % hældning og dobbeltskrabere på spalterne, som skraber spalterne minimum hver 2. time.</p> <p>3.5.2 NY Den nye Slutstald 2 (bygning 9 på Bilag 1), de nye Starterstalde 5 og 6 (bygning 19 og 20 på Bilag 1) samt den nye Mellemstald 5 (bygning 14 på Bilag 1) skal have fast gulv med afløb til opsamlingsbeholder. Gulvtypen er dybstrøelse.</p> <p>Dybstrøelse:</p> <p>3.6.1 I dybstrøelsesstalde skal der strøs halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåten altid er tør i overfladen.</p>

Det skal bemærkes, at der med virkning fra den 1. august 2017 er foretaget væsentlige ændringer i husdyrbrugloven (ændringer fremgår af lov nr. 204 af 28. februar 2017). Ifølge denne lovs § 10, stk. 9 skal kommunen i verserende sager, der ikke er færdigbehandlet den 1. august 2017, færdigbehandle disse efter de hidtil

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesloven), tilhørende bekendtgørelser nr. 211 af 28. februar 2017 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) og nr. 916 af 23. juni 2017 samt bekendtgørelse nr. 865 af 23. juni 2017 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen). Desuden lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love.

gældende regler. Dog gælder jf. § 10, stk. 10, at for sager, der ikke er færdigbehandlet den 2. marts 2017, skal kommunen ikke fastsætte vilkår, der vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer. Anvendelse af husdyrgødning vil pr. 1. august 2017 i stedet blive reguleret i bekendtgørelsesform i form af umiddelbart bindende regler.

Bornholms Regionskommune har i overensstemmelse hermed behandlet sagen efter husdyrbrugloven og tilhørende bekendtgørelse gældende på ansøgningstidspunktet og har ikke stillet vilkår vedr. arealerne og udbringningen af husdyrgødning. Gyldighed, retsbeskyttelse og revurdering (afsnit 2.3 - 2.5) er dog beskrevet i henhold til den nye husdyrgodkendelsesbekendtgørelse (nr. 916 af 23. juni 2017), idet denne fastsætter de fremadrettede regler vedrørende disse forhold.

Vær opmærksom på, at ændring af de eksisterende anlæg og etablering af de nye ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelt andre nødvendige tilladelser fra Bornholms Regionskommune.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse samt kommunens bemærkninger til og vurdering af udvidelsen og dens påvirkninger af omgivelserne. Derudover er der redegjort for ejendommens anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT – Best Available Techniques).

Nedenstående er et kort resumé af de emner, som miljøgodkendelsen omhandler:

Produktionens størrelse

Jeppe Nielsen ønsker at udvide sin produktion på Nygård, Simblegårdsvej 23, 3790 Hasle, fra 800 tyrekalve 55-450 kg, svarende til 301,73 DE, til en produktion af 1.000 tyrekalve fra 60-470 kg, svarende til 395,95 DE.

Bygningsanlæggets placering i omgivelserne

Nygård er beliggende i landzone, i et område, der i kommuneplanen er udpeget til "særligt værdifuldt landbrugsområde". I forbindelse med udvidelsen ønsker ejer at opføre en ny bygning som skal huse en ny slutstald (nr. 9 på Bilag 1). Slutstalden anvendes til dyr i størrelsen 340-470 kg. Samtidig bygges to små nye stalde som starterstalde til dyr fra 60-150 kg (nr. 19 og 20 på Bilag 1). Desuden ønskes en ændring af en del af kornlageret, som ombygges til mellemstald 5. Ombygningen (nr. 14 på Bilag 1) skal anvendes til dyr i størrelsen 150-340 kg.

Det er vurderet, at de nye bygninger overholder alle gældende afstandskrav.

Det vurderes, at de nye bygninger opføres i tilknytning til de eksisterende på Nygård, så ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet, og at udvidelsen og de deraf følgende ændringer i området ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet. Udvidelsen af produktionen på Nygård vurderes ikke at være i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller at være en trussel for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

Ammoniakemission og beskyttet natur

Det generelle krav til ammoniakreduktion er på 30 % for den gyllebaserede produktion og på 0 % for dyrene på dybstrøelse. Kravet bliver overholdt.

Der er foretaget beregninger af ammoniakfordampning og ammoniakdeposition til omkringliggende naturarealer. Den øgede ammoniakdeposition som følge af besætningsudvidelsen vurderes ikke at medføre en væsentlig påvirkning af naturtilstanden på arealerne.

Der er ikke Natura 2000-områder, heder eller større overdrev i nærheden af ejendommen. Nærmeste kategori 1-natur er dels "Hammeren og Slotslyngen" og dels "Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne" begge 8 km mod hhv. nord og nordøst, og nærmeste kategori 2-overdrev ligger 5 km mod syd. Alle vil modtage 0,0 kg N/ha/år i totaldeposition.

Nærmeste kategori 3-natur er en mose 1.200 m nord for staldene, som vil modtage 0,0 kg N/ha/år i merdeposition, samt en potentielt ammoniakfølsom skov 45 m fra ejendommen, som vil modtage 11,2 kg N/ha/år i merdeposition. Størstedelen af skoven opfylder kriterierne for at være ammoniakfølsom. Men idet skoven er naturligt næringsrig, og den ikke vurderes at rumme særlige regionale eller lokale naturinteresser, vurderes det, at der ikke er grundlag for at fastsætte skærpede vilkår om at nedbringe ammoniakdepositionen i forhold til skoven.

Lugt

Lugtemissionen stiger som følge af, at der bliver flere dyr på ejendommen. Lugtemissionen giver anledning til en beregning af geneafstande til enkeltbeboelser, samlet bebyggelse samt byzone og sommerhusområder. Beregningerne viser, at produktionen overholder alle beregnede lugtgeneafstande i forhold til omkringboende. Nærmeste enkeltbeboelse er beliggende ca. 500 meter fra nærmeste staldbygning på ejendommen.

Transporter til og fra ejendommen

Der vil forekomme en øget transport til og fra Nygård som følge af udvidelsen. Det drejer sig om kørsel med halm, gylle, dybstrøelse og foder, samt levering og afhentning af dyr. Der er fra Nygård udkørsel til Simlegårdsvej. Det vurderes, at de nærmeste naboer vil registrere det øgede antal transportere, men at udvidelsen ikke vil give anledning til støjgener for omkringboende, som er udover det, som beboere af boliger i landzonen må acceptere som forbundet med at være nabo til et landbrug. Nygård ligger ca. 490 m fra Hasle By, men ejendommens transportere skal ikke igennem byen.

Andre miljøpåvirkninger

Den ansøgte produktion overholder alle gældende regler og normer for opbevaring af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, regulering af skadedyr og belastning af omgivelserne med støj, støv, lys m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet hvad angår disse faktorer, må betragtes som ikke væsentlige.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har fastsat, at BAT-kravet for ammoniakemission fra slagtekalve på både gylle og dybstrøelse svarer til normværdien for ammoniak. BAT-kravet overholdes derved.

BAT-kravet til fosforudledningen fra kvæghold opfyldes med almindelig besætningspraksis.

Kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) vurderes at være opfyldt inden for alle dele af produktionen.

Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget og håndtering af husdyrgødningen sker i overensstemmelse med gældende regler og ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Det vurderes, at driften kan foregå uden væsentlig påvirkning af miljøet som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

1.4 OFFENTLIGHED

Bornholms Regionskommune offentliggjorde den 28. november 2017, at kommunen havde modtaget en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelsen til Nygård. Fristen for at komme med idéer, forslag og bemærkninger til projektet var 2 uger fra annonceringsdatoen. Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Ansøger har siden offentliggørelsen indsendt en ændring til ansøgningen, idet det nu er planen at opføre to små stalde på hver 5 m x 12 m til de mindste kalve ud over den nye stald til slutfedning af kalvene (30 m x 33 m), alle tre i tilknytning til de eksisterende bygninger.

Udkast til tillæg til miljøgodkendelse blev den 11. juni 2018 sendt i høring hos naboer og andre berørte, ansøger selv samt en række organisationer. Der var en frist på 7 uger til at kommentere udkastet frem til og med den 30. juli 2018.

1.5 KLAGEVEJLEDNING

Bornholms Regionskommunes afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Endvidere kan en række lokale og landsdækkende foreninger og organisationer klage over visse afgørelser.

Tillægget til godkendelsen viser både de nye og de eksisterende vilkår. Det er kun de nye vilkår vist med **NY rødt**, som kan påklages.

En eventuel klage skal sendes via Klageportalen, som du kan finde et link til på forsiden af Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du

logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, typisk med NEM-ID, og klagen skrives direkte i portalen. Det er muligt at vedhæfte dokumenter til klagen undervejs. Klagen sendes gennem Klageportalen til Bornholms Regionskommune, som videresender den til Miljø- og Fødevarerklagenævnet med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen ved at sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune. Anmodningen videresendes herefter til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som afgør, om den kan imødekommes.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den klageberettigede indbetaler et gebyr på 900 kr. (private) og 1.800 kr. (virksomheder og organisationer) til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagegebyret reguleres hvert år efter satsen for det generelle pris- og lønindeks fastsat af Finansministeriet. Gebyret opkræves af Nævnenes Hus, og betalingen skal ske ved elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling. Gebyret skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis:

- Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves.
- Klager får helt eller delvist medhold i klagen.
- Klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet.
- Klager ikke er klageberettiget.
- Klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence.

Klagefristen udløber **den xx.xx 20xx**, dvs. 4 uger fra **den xx.xx 20xx**, hvor afgørelsen er annonceret på regionskommunens hjemmeside www.brk.dk/indflydelse-politik/hoeringer.

En eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog fra bekendtgørelsen.

2 GENERELLE FORHOLD

I dette kapitel beskrives en række juridiske forhold ved godkendelsen, såsom husdyrholdets størrelse, godkendelsens gyldighed og retsbeskyttelse.

2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Tillægget til miljøgodkendelsen omfatter nye landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Nygård, Simblegårdsvej 23, 3790 Hasle, matr. nr. 91a, Klemensker m.fl. Ejendommen ejes af Jeppe Nielsen, Simblegårdsvej 22, 3790 Hasle, og bedriften er registreret under CVR-nummer 27223796 og P-nummer 1001932613. Nygård producerer slagtekalve, og besætningen på ejendommen er registreret i det Centrale Husdyrbrugs-Register med CHR-nummer 15371.

Produktionen ønskes udvidet fra 800 tyrekalve 55-450 kg, svarende til 300,7 DE til i alt 1.000 slagtekalve om året 60–470 kg, svarende til 396 DE.

Der opføres en ny Slutstald 2 på 30 m x 33 m i tilknytning til de eksisterende bygninger. Der opføres to små Starterstalde 5 og 6 på hver 5 m x 12 m. Desuden indrettes en ny Mellemstald 5 på 33 m x 22 m inde i den eksisterende kornlagerbygning.

Husdyrgødningen er både gylle og dybstrøelse, som opbevares i to gyllebeholdere og på to møddingspladser og markstak indtil afhentning til biogasanlægget Biokraft A/S i Åkirkeby.

Ændringerne iværksættes, så snart godkendelsen foreligger.

Der udøves ingen biaktiviteter (så som dambrug, slagteri, biogasanlæg, vindmølle, halmfyr, detailsalg, boliger) på Nygård.

2.2 MEDDELELSESPLIGT

Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når byggeriet er afsluttet.
- Når produktionen er nået op på 1.000 slagtekalve (60-470 kg) om året.
- Produktionens størrelse den xx.xx 20xx (6 år efter godkendelsesdato).

Hvis der sker ændringer i ejerforhold eller hvem, der er ansvarlig for driften, skal det meddeles til tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter, at ændringen er sket.

2.3 GYLDIGHED

Tillægget til miljøgodkendelsen bortfalder, hvis det ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelses meddelelse, jf. § 48 i den gældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse. Hvis en del af godkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del. Miljøgodkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet.

Hvis miljøgodkendelsen herefter ikke har været helt eller delvist udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøgodkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når der har været en produktion svarende til mindst 25 pct. af det godkendte.

Hvis ikke miljøgodkendelsen er opfyldt, eller miljøgodkendelsens vilkår ikke efterleves, kan dette medføre, at hele eller dele af miljøgodkendelsen bortfalder.

2.4 RETSBESKYTTELSE

Med dette tillæg til miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse for de nye vilkår. Dato for retsbeskyttelsens udløb er **xx.xx 20xx**.

Tilsynsmyndigheden kan i henhold til gældende husdyrbruglovs § 39 meddele påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger, hvis husdyrbruget medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening eller nedlægge forbud mod fortsat drift, hvis forureningen ikke kan nedbringes. Påbud eller forbud efter § 39 må dog ikke meddeles, før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse.

2.5 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal i henhold til gældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelses § 39, stk. 2 alene revurderes, såfremt husdyrbruget ikke lever op til krav om totaldeposition for ammoniak efter bekendtgørelsens §§ 25 og 26 (krav om totaldeposition til kategori 1- og kategori 2-natur), og revurderingen omfatter alene dette forhold.

Virksomhedens miljøgodkendelse skal tages op til vurdering, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget første gang blev godkendt. Kommunen træffer afgørelse om, hvorvidt godkendelsen skal tages op til revurdering, eller om kravet om revurdering kan frafalde.

Hovedgodkendelsen fra 3. juli 2014 tages op til eventuel revurdering i 2022.

De eksisterende vilkår i hovedgodkendelsen er ikke taget op til revurdering i dette tillæg, men videreføres uændret, bortset fra, hvis tillæggets krav ændrer dem.

3 VILKÅR FOR § 12-MILJØGODKENDELSEN MED TILLÆG

Tillæg nr. 1 til § 12-miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår. Vilkårene er skærpede krav i forhold til gældende lovgivning eller krav, som stilles pga. virksomhedens art eller beliggenhed.

Virksomheden skal drives i overensstemmelse med godkendelsens vilkår og bestemmelserne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (husdyrgødningsbekendtgørelsen) samt øvrig gældende lovgivning.

Vilkårene i hovedgodkendelsen fra 3. juli 2014 gælder fortsat med de ændringer, der er indført i dette tillæg. Alle gældende vilkår står nævnt herunder. De nye vilkår, som stilles i dette tillæg, er markeret med **NY** og **rød skrift**. De eksisterende vilkår, som stadig gælder, er markeret med almindelig sort skrift.

Arealvilkårene i hovedgodkendelsen er ophævet automatisk den 1. august 2017 ved bekendtgørelse nr. 204 af 28. februar 2017 § 10, stk. 6 og er derfor ikke medtaget her.

Specifikke vilkår:

3.1 VILKÅR VEDR. INDRETNING OG DRIFT

- 3.1.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 3.1.2 Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
- 3.1.3 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
- 3.1.4 De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

3.2 VILKÅR VEDR. INFORMATION OM ÆNDRINGER

- 3.2.1 Ændring i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer om de aktuelle planer for ændringer/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

3.3 VILKÅR VEDR. PLACERING AF NYE BYGNINGER

- 3.3.1 **NY** Der kan opføres en ny Slutstald 2 med en placering som vist på Bilag 1, bygning 9. Stalden kan være op til 30 m x 33 m.
- 3.3.2 **NY** Der kan opføres to Starterstalde 19 og 20 på 5 x 12 m hver med placering som vist på Bilag 1, bygning 19 og 20.
- 3.3.3 **NY** Der kan opføres en ny Mellemstald 5 i den eksisterende bygning til kornlager, se placeringen som vist på Bilag 1, bygning 14. Mellemstald 5 bliver på ca. 33 m x 22 m.

3.4 VILKÅR VEDR. PRODUKTIONENS OMFANG OG FLEKSIBILITET

3.4.1 NY Husdyrbruget må drives med en produktion på 1.000 slagtekalve om året, svarende til 396 DE, fordelt således:

- 1.000 styk 60 – 150 kg
- 1.000 styk 150 – 340 kg
- 1.000 styk 340 – 470 kg

Der tillades en afvigelse på ind- og afgangsvægt, så længe det maksimale antal DE ikke overskrides.

Det maksimale dyrehold skal være opnået inden for 6 år fra godkendelsens dato iht. lovgivningens regler.

3.4.2 NY Egenkontrol: Produktionens størrelse skal dokumenteres med fx slagterifregninger og effektivtets/produktionskontrol.

3.5 VILKÅR VEDR. PRODUKTIONSANLÆG

3.5.1 Der skal i Mellemstald 2 og eksisterende Slutstald (bygning 4 og 7a på Bilag 1) være fast gulv med 2 % hældning og dobbeltskrabere på spalterne, som skraber spalterne minimum hver 2. time.

3.5.2 NY Den nye Slutstald 2 (bygning 9 på Bilag 1), de ny Starterstalde 5 og 6 (bygning 19 og 20 på Bilag 1) samt den nye Mellemstald 5 (bygning 14 på Bilag 1) skal have fast gulv med afløb til opsamlingsbeholder. Gulvtypen er dybstrøelse.

3.5.3 Der skal opretholdes en god staldhygiejne. Bygninger, anlæg og omgivelser skal renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

3.5.4 Offentlig vej skal renholdes. Ved arbejdskørsel, som giver anledning til spild af eksempelvis større mængder jord m.v. på offentlig vej skal der skiltes med dette. Endvidere skal offentlig vej og fælles privat vej rengøres ved endt arbejdskørsel eller ved arbejdsdagens ophør.

3.6 VILKÅR VEDR. DYBSTRØELSE

3.6.1 I dybstrøelsesstalde skal der strøs halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.

3.6.2 Minimum 65 % af dybstrøelsen skal udbringes direkte og nedpløjes.

3.7 VILKÅR VEDR. LUGT

3.7.1 Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

3.8 VILKÅR VEDR. BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

- 3.8.1 Der skal i godkendelsesperioden foretages fornøden forureningsbegrænsning på basis af principper om bedst tilgængelig teknik til nedbringelse af eventuelle gener fra stalde og gødningsopbevaring.
- 3.8.2 Ved erstatning af råvarer og hjælpestoffer skal virksomheden dokumentere, at erstatningen sker til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.
- 3.8.3 Anlæg der er særligt energiforbrugende, fx ventilationsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

3.9 VILKÅR VEDR. GØDNING- OG ENSILAGEOPBEVARING

- 3.9.1 Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før ensilage igen må placeres på samme sted.
- 3.9.2 Permanente ensilagepladser skal have en bund, der er udført af et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale, samt forsynes med afløb.
- 3.9.3 Kasseret ensilage fra ensilagepladser eller – siloer skal fjernes løbende og opbevares overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener.
- 3.9.4 Kompost eller kompostlignende dybstrøelse må højst ligge samme sted i 12 måneder og må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år.
- 3.9.5 I tilfælde af etablering af ensilagestak eller oplag af kompost eller kompostlignende dybstrøelse i markstak skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.
- 3.9.6 Afløb fra stalde og ensilageoplæg m.m. skal føres gennem tætte, lukkede ledninger. Afløb, der kommer under pumpetryk, skal kunne modstå dette tryk. Afløb fra ensilageoplæg skal føres til en beholder.
- 3.9.7 Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget.
- 3.9.8 Ved håndtering af gylle gennem ikke-faste installationer, der ikke lever op til § 18 i bekendtgørelse nr. 915 af 27. juni 2013 om husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., skal dette foretages under konstant opsyn, således at evt. brud straks opdages og pumpningen i så fald afbrydes.
- 3.9.9 Såfremt der ved en eller flere af gyllebeholderne er etableret fast pumpeudstyr, skal elinstallationen indrettes, så at pumpen ikke kan startes utilsigtet.
- 3.9.10 Hvis der er monteret fjernbetjent pumpeudstyr på en eller flere af gyllebeholderne, skal der være monteret en anordning, der sikrer, at pumpen slår fra automatisk, når der er pumpet, hvad der svarer til indholdet af en gyllevogn. Der kan alternativt etableres en anordning, som sikrer, at pumpen kun kan startes, når der står en gyllevogn under udløbet – og at der kun kan pumpes en mængde svarende til en gyllevognfuld.

Generelle vilkår:

3.10 VILKÅR VEDR. STØJKILDER

- 3.10.1 Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne, må ikke overstige følgende værdier målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Ugedag	Tidspunkt	Støjniveau, dB(A)	Referencetid
Mandag-fredag	Kl. 07.00-18.00	55	8 timer
Lørdag	Kl. 07.00-14.00	55	7 timer
	Kl. 14.00-18.00	45	4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45	8 timer
Alle dage	Kl. 18.00-22.00	45	1 time
	Kl. 22.00-07.00	40	½ time
Spidsværdi	Kl. 22.00-07.00	55	

- 3.10.2 Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i kolonnen referencetid angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.
- 3.10.3 Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkårene overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.
- 3.10.4 Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at grænseværdierne ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med tilsynsmyndigheden. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma. I våde høstår kan behovet for tørring af korn og andre afgrøder være så stort, at det er nødvendigt at lade blæserne køre i døgndrift. Særligt ved køling af korn kan det være nødvendigt at gøre det om natten, da temperaturen om dagen er for høj til, at der kan køles.

3.11 VILKÅR VEDR. STØV

- 3.11.1 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

3.12 VILKÅR VEDR. SKADEDYR

- 3.12.1 Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Århus Universitet, Institut for Agroøkologi, der vedligeholder Skadedyrsguiden (www.dpil.dk).
- 3.12.2 Bekæmpelse skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 3.12.3 Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

3.13 VILKÅR VEDR. SPILDEVAND OG OVERFLADEVAND

- 3.13.1 Tagvand kan ledes direkte til vandløb eller sø. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer skal passere et veldimensioneret sandfang inden udledning til dræn, vandløb eller sø (kræver særskilt tilladelse).
- 3.13.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem og skal anvendes i henhold til reglerne i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.
- 3.13.3 Ensilagesaft og vand fra plads med kalvehytter skal opsamles og anvendes i henhold til reglerne for husdyrgødning i bekendtgørelse for husdyrhold og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.
- 3.13.4 Vask af maskiner og redskaber uden gødningsrester skal ske på fast vaskeplads. Vaskevandet kan, mod særskilt tilladelse, udledes til dræn, dog skal vandet inden udløbet gennemgå rensning i et veldimensioneret sandfang og evt. en godkendt olieudskiller.
- 3.13.5 Al vask af maskiner, sprøjte og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjtemiddelrester, skal foregå på støbt tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske i overensstemmelse med bestemmelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

3.14 VILKÅR VEDR. OPLAG AF OLIE

- 3.14.1 Olietanke skal stå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag og som minimum være overdækket med et halvtæg.
- 3.14.2 Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 3.14.3 Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 3.14.4 Olie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

3.15 VILKÅR VEDR. OPLAG AF AFFALD

- 3.15.1 Arealerne omkring bygningerne og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald.
- 3.15.2 Affald skal opbevares og bortskaffes efter BOFA I/S' affaldsregulativer.
- 3.15.3 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen. Der gælder dog særlige regler for hveaffald, se BOFA I/S' affaldsregulativer.
- 3.15.4 Animalsk affald, herunder selvdøde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større løftet over jorden, således at der er luftcirkulation under dyrene) eller lignende og placeres på låget af den nye fortank (dog således at der er cirkulation under dyrene), således at der i tidsrummet indtil afhentning ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrefjende dyr.

- 3.15.5 Affald bør sorteres i containere opstillet på ejendommen.
- 3.15.6 Olie- og kemikalieaffald skal opbevares i egnet emballage og skal stå på støbt areal. Oplagspladsen skal være under tag.
- 3.15.7 Rester af lægemidler og kanyler fra dyrehold betragtes som "særligt affald" og skal bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler om bortskaffelse af affald. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
- 3.15.8 Lægemiddelrester og brugte kanyler skal bortskaffes via autoriserede kanaler som fx kommunale modtageordninger. Ved særlige forholdsregler for bortskaffelse af lægemidler, vil det fremgå af indlægssedlen i pakningen.
- 3.15.9 Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

3.16 VILKÅR VEDR. UHELD OG RISICI

- 3.16.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: 112 eller Bornholms Politi, tlf.: 5690 1448.
- 3.16.2 Der udarbejdes en beredskabsplan for Nygård som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Denne beredskabsplan skal vedligeholdes så oplysningerne i den altid er opdateret.
- 3.16.3 Såfremt planen ikke foreligger på tidspunktet, hvor godkendelsen meddeles, skal den indsendes til tilsynsmyndigheden senest én måned efter meddelelse af godkendelsen.

3.17 VILKÅR VEDR. TILSYN, KONTROL OG EGENKONTROL

- 3.17.1 På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår.
- 3.17.2 Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affaldet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
- 3.17.3 Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer fare for forurening, skal forskrifterne i beredskabsplanen følges. Den driftsansvarlige har pligt til at afværge følgerne af uheld bedst muligt.
- 3.17.4 Hvis driftsforstyrrelser på Biokraft A/S medfører, at en del af kvæggyllen ikke kan leveres til biogasanlægget i de forudsatte mængder, skal ejendommens driftsansvarlige skriftligt overfor tilsynsmyndigheden redegøre for, hvorledes det vil blive sikret at opbevaring af den overskydende husdyrgødningsmængde sker under overholdelse af reglerne i Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder.

4 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

I dette kapitel beskrives og vurderes projektet set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, vandløb og søer, offentlig vej m.v. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger, beskyttet natur m.v. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet i forhold til de landskabelige værdier.

4.1 HUSDYRBRUGETS BYGNINGER OG FASTE AFSTANDSKRAV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med udvidelsen foretages følgende ændringer af bygningerne:

Der opføres en ny Slutstald 2 på 30 m x 33 m i tilknytning til de eksisterende bygninger. Der opføres to små Starterstalde 5 og 6 på hver 5 m x 12 m. Desuden indrettes en ny Mellemstald 5 på 33 m x 22 m inde i den eksisterende kornlagerbygning.

Bygningernes placering er vist på foto i Figur 2 og anlægstegningen i Bilag 1.

Figur 2. Luftfoto af Nygård med markering af eksisterende og nye driftsbygninger

Beskrivelse af nye bygninger:

De tre nye bygninger opføres i samme materialer som de eksisterende stalde.

Tillægget giver mulighed for etablering af de tre nye staldbygninger, samt til etablering af staldfunktion, men ikke staldbygning for Mellemstald 5. Der sker udvidelser af dyreholdet i en række af stalderne.

Afstandskrav i henhold til § 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

De fastsatte afstandskrav i § 6 gælder for både etableringer og udvidelser.

Nygård er beliggende i landzone og uden for eksisterende eller fremtidigt byzone- eller sommerhusområde. Ejendommen ligger ikke i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og er-

hvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Afstanden til disse områder er desuden mere end kravet på mindst 50 m.

Nærmeste byzone er Hasle ca. 500 m fra ejendommens bygninger, hvor der sker udvidelser, og nærmeste område i landzone med lokalplan til boligformål i kommuneplanen er Teglkås, Helligpeder og Vang beliggende ca. 3,8 km nordvest ejendommen.

Nærmeste nabo til Nygård er Simblegårdsvej 25, beliggende 250 m nord for nærmeste staldbygning med udvidelse. Afstandskravet er også her 50 m.

Afstandskrav i henhold til § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

De fastsatte afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens § 8 til nedenstående områder og installationer gælder kun for nybyggeri og bygningsændringer, der kan sidestilles med nybyggeri eller ved markante skift i husdyrholdet. De nedenfor angivne afstande er derfor opmålt i forhold til de tre staldbygninger, der nyetableres. Der er nævnt den bygning, som har den korteste afstand.

Afstand til ikke-almene vandforsyningsanlæg (25 m): Markvandsboringer og enkeltindvindere. Nærmeste vandforsyning er en boring ved Brogård (DGU nr. 244.248) 500 m fra Slutstald 2.

Afstand til almene vandforsyningsanlæg (50 m): Nærmeste vandværk er Hasle Vandværk 520 m fra Slutstald 2.

Vandløb, søer og dræn (15 m): Nærmeste vandløb er Bagge Å, der løber 580 m nord for Slutstald 2, og et vandløb 200 m væk. Nærmeste sø ligger 55 m øst for Mellemstald 5 i skoven.

Offentlig vej eller privat fællesvej (15 m): Der er 380 m fra offentlig vej (Simblegårdsvej) til Mellemstald 5.

Levnedsmiddelvirksomhed (25 m): Der er ingen levnedsmiddelvirksomheder i nærheden af ejendommen.

Beboelse på samme ejendom (15 m): Der er 75 m fra Slutstald 2 til beboelse på samme ejendom.

Naboskel (30 m): Nærmeste naboskel (matr. 73a, Klemensker) ligger 65 m syd for Starterstald 6 og 100 m sydvest for Mellemstald 5.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I henhold til § 6 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug, der medfører forøget forurening, ikke tilladt inden for nuværende eller fremtidige byzoneområder, sommerhusområder og en række nærmere definerede områder i landzone samt inden for 50 m af disse områder og nabobeboelser.

De tre nye anlæg på Nygård, og de eksisterende, hvor udvidelse eller ændringer skal gennemføres i, ligger alle mere end de krævede 50 m fra det nærmeste punkt i områder og ved beboelse omfattet af § 6.

Afstandskravene i § 8 til vandforsyning, søer, vandløb, veje, levnedsmiddelvirksomhed, egen beboelse og naboskel er ligeledes overholdt.

Bornholms Regionskommune konkluderer derfor, at de gældende afstandskrav er overholdt.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. afstandskrav.

4.2 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINJER OG PLACERING I LANDSKABET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Nygård er beliggende i landzone. Ejendommen ligger i "særligt værdifuldt landbrugsområde" i henhold til Bornholms Kommuneplan 2013.

Alle nuværende produktionsbygninger på ejendommen er placeret i umiddelbar tilknytning til hinanden, og de nye stalde, der ønskes opført, lægges i forbindelse med de øvrige staldbygninger. Desuden indrettes en stald i en eksisterende kornhal.

Bygge- og beskyttelseslinjer

De nye bygninger opføres ikke inden for byggelinjerne:

Strandbeskyttelseslinje (300 m), Klitfredede arealer, Sø- og å-beskyttelseslinje (150 m), Kirkebyggelinje (300 m), Kystnærhedszone (3 km), Fortidsmindebeskyttelseslinje (100 m) eller Skovbyggelinje (300 m).

Skovstykket lige øst for ejendommen afkaster ikke skovbyggelinje.

Naturområder og fredninger

Internationale beskyttelsesområder – Natura 2000: Habitatområdet Hvideodde Rev ligger 3,1 km sydvest for ejendommen, og Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne 8 km mod nordøst.

Beskyttede naturområder (§ 3 områder): Der ligger et antal søer og to enge inden for 1.000 m fra ejendommen og § 3-vandløbet Baggeå ligger 580 mod nordvest.

Fredede områder: Der ligger ikke fredede områder i nærheden.

Beskyttede jord- og stendiger: Nærmeste dige ligger 590 m væk.

Interesseområder i kommuneplanen

Erhvervsinteresser: Området omkring Nygård er i Bornholms Kommuneplan 2013 udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Hovedhensynet i disse områder er at sikre dyrkningsmuligheder, landbrugets investeringer i produktionsapparatet og mulighederne for en rationel landbrugsdrift.

Skovrejsning: Ejendommen ligger i neutralområde i forhold til skovrejsning.

Geologiske interesser: Ejendommen ligger uden for område med geologiske interesser.

Interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser, samt særligt naturområde: Ejendommen ligger uden for disse områder.

Kulturmiljøområde: Ejendommen ligger uden for særligt kulturmiljøområde (områder udpeget i samarbejde med Kulturstyrelsen, hvor der er sandsynlighed for, at der gemmer sig værdifulde fund af national betydning i det åbne land).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Alle byggelinjer er overholdt.

Der er dog kun 35 m fra Mellemstald 5 hen til fortidsmindebeskyttelseslinjen. Fortidsmindet er en fredet, velbevaret rundhøj med randsten.

Den nye Slutstald 2 på 990 m² og de små Starterstalde vil ikke forandre synsindtrykket af ejendommen væsentligt, da de kommer til at ligge indesluttet mellem ejendommens øvrige bygninger, se Figur 2 ovenfor. Stalden vil være synlig set fra de tre nærmeste naboer mod vest og syd, men vil ikke give en væsentlig forandring for de, der færdes længere ude på Simblegårdsvej eller Duebjergvej.

Skoven øst for ejendommen og den eksisterende kornhal afskærmer for synsindtryk fra nord og øst, og den nye stald vil ikke kunne ses fra disse retninger.

Den nye Mellemstald 5 indrettes inde i kornhallen og vil ikke ændre på bygningen set udefra.

Området, hvor Nygård ligger, er udpeget til særligt værdifuldt landbrugsområde i Kommuneplanen, hvilket betyder, at der normalt kan opføres landbrugsbygninger uden rådighedsindskrænkninger med respekt for de miljømæssige regler for landbrugsdrift, husdyrhold mm.

Bornholms Regionskommune vurderer, at projektet ikke er i strid med hensynet til de landskabelige, kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske eller rekreative interesser i området eller er en trussel for områdets naturlokaliteter eller fortidsminder.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet nye vilkår vedr. placering af de nye bygninger.

UDKAST

5 PRODUKTIONSAPPARATET

I dette kapitel beskrives og vurderes husdyrholdets sammensætning, staldindretning inkl. ventilation og rengøring, samt produktion og håndtering af husdyrgødning.

5.1 HUSDYRHOLDET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Produktionen på Nygård ønskes udvidet fra 800 tyrekalve 55-450 kg, svarende til 300,7 DE, til en produktion af 1.000 tyrekalve fra 60-470 kg, svarende til 396 DE.

I ansøgningskemaet nr. 101537 i husdyrgodkendelse.dk er produktionstilladelsen, dvs. § 12 miljøgodkendelsen fra 2014, indtastet som nudrift. Dette er den reelle nudrift.

Der er desuden indsendt et fiktivt skema nr. 106652, hvor den indsatte nudrift er det tilladte dyrehold for 8 år siden. Dette skema bruges kun til beregning af merdeposition på kategori 3-natur, se afsnit 8.1.

Fordelingen af antal dyr og det samlede antal dyreenheder ved reel tilladt nudrift og efter den ansøgte udvidelse af produktionen fremgår af Tabel 1.

Tabel 1. Ejendommens husdyrproduktion før og efter udvidelse

Dyr	Nudrift § 12 i 2014		Ansøgt drift	
	Antal	DE	Antal	DE
Tyrekalve start	800 (55-100 kg)	23,53	1.000 (60-150 kg)	58,81
Tyrekalve mellem	800 (100-220 kg)	62,74	1.000 (150-220 kg)	45,76
Ungtyre mellem	800 (220-340 kg)	111,89	1.000 (220-340 kg)	139,87
Ungtyre slut	800 (340-450 kg)	102,56	1.000 (340-470 kg)	151,52
I alt		300,73		395,95

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at der ved opfyldelse af det stillede vilkår til maksimal produktion ikke vil være væsentlige påvirkninger af omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet nye vilkår vedr. husdyrholdets størrelse og dokumentation herfor.

5.2 STALDINDRETNING, VENTILATION, RENGØRING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I Tabel 2 er vist en oversigt over dyrehold og staldtyper med angivelse af antal dyr i de enkelte stalde før og efter udvidelsen. I Tabel 3 fremgår antallet af stipladser, der svarer til det maksimale antal dyr på stald.

Tabel 2. Dyrehold og staldtyper i nudrift og ansøgt drift

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
KvUt12	Ungtyr, tung race (6 mdr. - slagtning 440 kg), Sengestald med fast gulv, 2% hældnin, skrabning hver 2. time	Nudrift	1160	148,72
		Ansøgt	500	75,76
KvTk01	Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	1600	86,27
		Ansøgt	1150	121,37
KvUt03	Ungtyr, tung race (6 mdr. - slagtning 440 kg), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	320	42,42
		Ansøgt	1100	180,26
KvUt08	Ungtyr, tung race (6 mdr. - slagtning 440 kg), Spaltegulvbokse	Nudrift	120	16,78
		Ansøgt	100	18,56

Tabel 3. Dyrehold og stipladser i nudrift og ansøgt drift

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årso*	Antal DE
						Ind	Ud		
Slutstald skraber	Nej	KvUt12	Nudrift	600	305	340,00	450,00		76,92
			Ansøgt	500	140	340,00	470,00		75,76
Starterstald 1	Nej	KvTk01	Nudrift	0	0	40,00	230,00		0,00
			Ansøgt	100	30	60,00	150,00		5,88
Mellemstald 3	Nej	KvUt03	Nudrift	250	87	220,00	340,00		34,97
			Ansøgt	150	87	150,00	340,00		27,84
Mellemstald 1	Nej	KvTk01	Nudrift	280	77	100,00	220,00		21,96
			Ansøgt	150	100	150,00	220,00		6,86
		KvUt03	Nudrift	150	100	220,00	340,00		20,98
			Ansøgt	150	100	220,00	340,00		20,98
Slutstald 1	Nej	KvUt03	Nudrift	0	0	230,00	440,00		0,00
			Ansøgt	250	70	340,00	470,00		37,88
Mellemstald 4 spalter	Nej	KvUt08	Nudrift	120	33	220,00	340,00		16,78
			Ansøgt	100	43	150,00	340,00		18,56
Mellemstald 2	Nej	KvUt03	Nudrift	0	0	230,00	440,00		0,00
			Ansøgt	100	43	150,00	340,00		18,56
Starterstald 2	Nej	KvTk01	Nudrift	240	66	100,00	220,00		18,82
			Ansøgt	100	20	60,00	150,00		5,88
Starterstald 3	Nej	KvTk01	Nudrift	800	82	55,00	100,00		23,53
			Ansøgt	200	50	60,00	150,00		11,76
Starterstald 4	Nej	KvTk01	Nudrift	0	0	40,00	230,00		0,00
			Ansøgt	300	192	60,00	340,00		73,33
Mellemstald 5	Nej	KvUt03	Nudrift	200	50	340,00	450,00		25,64
			Ansøgt	200	90	150,00	340,00		37,12
		KvTk01	Nudrift	280	77	100,00	220,00		21,96
			Ansøgt	0	0	40,00	230,00		0,00
		KvUt03	Nudrift	280	33	220,00	340,00		39,16
			Ansøgt	0	0	230,00	440,00		0,00
Slutstald 2 ny	Nej	KvUt03	Nudrift	0	0	230,00	440,00		0,00
			Ansøgt	250	70	340,00	470,00		37,88
Starterstald 5	Nej	KvTk01	Nudrift	0	0	40,00	230,00		0,00
			Ansøgt	200	55	60,00	150,00		11,76
Starterstald 6	Nej	KvTk01	Nudrift	0	0	40,00	230,00		0,00
			Ansøgt	100	25	60,00	150,00		5,88
Sum			Nudrift						300,73
			Ansøgt						395,95
Ændring alle produktioner:									95,22

Bedste tilgængelige staldteknologi

Bedriftens ansvarlige har konstant fokus på, hvilke staldsystemer der er bedst anvendelige i relation til miljø og dermed ammoniak til omgivelserne.

Der følges løbende op på udviklingen inden for staldsystemer, der giver den mindst mulige miljøbelastning.

Ansøgningen og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper, der tilgodeser miljøet i det omfang, loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden med henblik på forbedringer, der lever op til nutidens miljøkrav.

Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt konstant vil blive indhentet ny og bedste viden, der gør anlægget til en fremtidssikret virksomhed.

Ved hvert miljøtilsyn vil der blive orienteret om, hvilke overvejelser, der er foretaget med henblik på bedriftens fremtid i relation til den teknologi, der giver det største miljøhensyn.

Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket betyder, at dybstrøelsesoverfladerne holdes forholdsvis tørre for at sikre en god sundhed og dyrevelfærd. Det store luftskifte betyder ligeledes en lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Staldanlæg

De eksisterende staldafsnit er alle opført med 100 % naturlig ventilation og indrettet med enten dybstrøelse, spalter eller spalter med skraber. Der er ikke behov for mekanisk ventilation, idet staldene er dimensioneret med et stort volumen og dermed et stort luftskifte, hvorved der ikke bruges unødigt energi på ventilation.

De fire nye staldafsnit skal indrettes med dybstrøelse. Selvom staldene er indrettet med dybstrøelse, er de naturligvis omfattet af BAT-teknik. Ejer sørger for, at halmforbruget begrænses mest muligt, idet der strøs hyppigt. Hyppig strøning sikrer en bedre og mere ensartet fordeling af halmen i boksene. Der strøs altid så meget ud, at overfladerne fremstår tørre, hvilket er med til at sikre en lav ammoniakfordampning.

Den største slutstald har staldsystem med fast gulv og skrabning hver 2. time.

Fravalg af staldteknologi - under hensyn til proportionalitetsprincippet og manglende tilgængelighed.

Forsuring, gyllekøling og drænedede gulve m.m.:

Systemer med gyllekøling er ikke afprøvet hos slagtekalve, og derfor er teknikken fravalgt. Der findes ikke dokumentation for effekten, hvorved teknikken er irrelevant for ansøger.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er beregnet, at Nygård lever op til BAT-kravet om ammoniakemission fra anlægget. Det generelle ammoniakkrav og maksimal ammoniakdeposition på naturområder opfyldes også.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der stillet nye vilkår vedr. staldtyper for de fire nye stalde. Det gamle vilkår for den eksisterende Slutstald er bibeholdt.

5.3 PRODUKTION OG HÅNDTERING AF HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Gødningsmængde og indhold

Tabel 4. Mængde og indhold af kvælstof og fosfor i produceret husdyrgødning i ansøgt drift

Gødningstype	Ansøgt drift		
	Mængder (tons)	Kvælstof, N (kg)	Fosfor, P (kg)
Dybstrøelse	2.815	30.153	4.459
Kvæggylle	1.231	9.316	1.583
I alt		39.469	6.042

Gødningsoptbevaring

Der er 2 gyllebeholdere beliggende ved ejendommen, og disse har kapacitet til henholdsvis 306 m³ og 1.227 m³. Begge er tilmeldt 10 års-beholderkontrol.

Der er to møddingspladser med plads til hhv. 300 m³ (tilsynsrapporten) og ca. 500 m³.

Aktuelt køres ca. 25 % af dybstrøelsen på ejendommen til biogasanlæg.

Al gylle, som produceres i slutstald og spaltstaldene, hentes og anvendes i biogasanlæg. Ejer får derefter den afgassede gylle tilbage i tankene.

At 25 % af dybstrøelsen køres på biogas, og møddingspladserne anvendes, nedbringer antallet af markstakke.

Der blev givet tilladelse til en ny gyllebeholder i 2014, men den er ikke blevet opført.

Beregning af tilstrækkelig opbevaringskapacitet

Beregnet produktion af gylle: 1.231 t (Næsgård Mark, beregnet 24.4.2018).

Beregnet produktion af dybstrøelse: 2.815 t (Næsgård Mark, beregnet 24.4.2018).

Kapacitet i to gylletanke: 1.533 tons.

Kapacitet på møddingsplads: 800 m³ / 1,7 m³/t = 470 tons.

Opbevaringskapacitet for gylle: 1.533 tons / 1.231 tons x 12 måneder = 14,9 måneder.

Opbevaringskapacitet for dybstrøelse på møddingspladserne: 470 tons / 2.815 x 12 måneder = 2 måneder; i markstak er der kapacitet nok.

Bedste tilgængelige teknologi

På gyllebeholderne vil der være konstant flydelag, blive ført logbog, og beholdere er tilmeldt 10 års eftersyn.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I den eksisterende hovedgodkendelse er der vilkår om 9 måneders opbevaringskapacitet for både gylle og dybstrøelse.

Der er mere end 1 års opbevaringskapacitet for gylle, hvorved vilkåret overholdes.

Der er kun 2 måneders kapacitet for dybstrøelse på møddingspladserne, men da dybstrøelse afhentes løbende til biogasanlægget eller udbringes direkte, og der desuden er mulighed for opbevaring af kompostliggende dybstrøelse i markstak, vil der altid være mindst 9 måneders kapacitet.

Det er angivet, at der anvendes 65 % direkte udbringning af dybstrøelse, hvilket er normen for kvæg. Der skal således kun opbevares max. 35 % på møddingsplads og i markstak.

Der gøres opmærksom på, at møddingspladserne skal opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til tæthed og afløb til opsamlingsbeholdere.

Bornholms Regionskommune vurderer samlet set, at håndteringen af husdyrgødningen opfylder de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, og at der anvendes BAT i forhold til opbevaring og håndtering af husdyrgødning.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet nye vilkår vedr. husdyrgødning, og de eksisterende vilkår bibeholdes.

5.4 UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udbringning

En stor del af husdyrgødningen afgasses på Biogasanlægget Biokraft A/S, Rønnevej 48, Åkirkeby.

BAT

Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning.

Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der kan i henhold til lovgivningen ikke stilles vilkår om udbringning af husdyrgødningen. Reglerne om udbringning ligger nu som faste krav i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Arealvilkårene i hovedgodkendelsen er ophævet automatisk den 1. august 2017 ved bekendtgørelse nr. 204 af 28. februar 2017 § 10, stk. 6, og er derfor ikke medtaget her.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet nye vilkår vedr. udbringning af husdyrgødning, og de eksisterende er fjernet.

6 PRODUKTIONENS RESSOURCEFORBRUG

I dette kapitel beskrives og vurderes det nuværende og forventede årsforbrug samt håndteringen af ressourcerne foder, el og vand m.m. Tiltag til fremme af ressourceudnyttelsen er desuden behandlet.

6.1 FODER OG FODEROPBEVARING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Korn til foder opbevares i silo og i kornlageret.

Foder opbevares indendørs i forrum.

Mælkepulver, mineraler og andre hjælpestoffer opbevares i forrum.

Der tages analyser af alt færdigfoderet i tilfælde af mistanke om uønsket sammensætning eller kvalitet.

BAT

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for kvæg-fodring.

Ejer får udarbejdet kvartalvise effektivitetskontroller, hvormed foderforbrug, sygdomsfrekvens m.m. nøje overvåges. Ejer køber store mængder færdigfoder til besætningen, og er der tvivl om kvalitet og næringsindhold, udtages der prøver af foderet, således at kvalitet og sammensætning overvåges.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ansøger har ikke valgt at anvende foderkorrektioner for at overholde ammoniakemissionskrav.

Bornholms Regionskommune vurderer, at Nygård ved håndtering af fodermidlerne og optimering af fodertildelingen som beskrevet anvender BAT inden for foderteknologi, og at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet nye vilkår vedr. foder, og der er ikke eksisterende vilkår.

6.2 VAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Vandforbrug

Vandforbruget er i nudrift opgjort til 6.000 m³. Dette forventes at stige til 8.000 m³.

BAT: Vandbesparende foranstaltninger

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at der i forbindelse med driften er gjort tiltag, som vil sikre, at anvendelsen af vand minimeres mest muligt samtidig med, at produktionen kan foregå rentabelt. Det vurderes, at det er vigtigt at fastholde fokus på vandbesparelse, og der er derfor stillet vilkår herom.

Kommunen vurderer på denne baggrund, at der anvendes BAT i relation til at sikre, at vandforbruget på ejendommen er så lavt som muligt, og at Nygård ved at overholde vilkårene og ved opretholdelse af de beskrevne tiltag til besparelser i vandforbruget lever op til principperne om anvendelse af BAT.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående bibeholdes vilkår vedr. vedligeholdelse af drikkevandssystemer.

6.3 ENERGI

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Energiforbrug på anlæg

Elforbruget i nudrift er opgjort til 60.000 kWh og forventes at stige til 70.000 kWh.

Energibesparende foranstaltninger

Evt. glødepærer erstattes af A-pærer. En A-pære sparer 75 % i forhold til en tilsvarende glødepære.

Det billigste lys er sollyset. Ved at holde vinduer, ovenlysvinduer og -tagplader rene kan der opnås en besparelse på dette område. De lyse farver i staldene giver bedre udnyttelse af lyset. Kalkning/hvidtning giver mere lys.

I den nye Slutstald 2 opsættes der nye lysstofrør.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at der i forbindelse med driften er gjort tiltag, som vil sikre, at forbruget af energi minimeres mest muligt samtidig med, at produktionen kan foregå rentabelt. Det vurderes, at det er vigtigt at fastholde fokus på energibesparelse, og der er derfor stillet vilkår herom.

Kommunen vurderer på denne baggrund, at der anvendes BAT i relation til at sikre, at energiforbruget på ejendommen er så lavt som muligt, og at Nygård ved at overholde vilkårene og ved opretholdelse af de beskrevne tiltag til besparelser i energiforbruget lever op til principperne om anvendelse af BAT.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående bibeholdes vilkår vedr. vedligeholdelse af energiforbrugende anlæg.

6.4 DIVERSE HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Pesticider bliver opbevaret i forrum.

Olieprodukter: Der er en meget begrænset maskinpark tilknyttet produktionen.

Smøremidler og lignende bliver opbevaret i værksted. Spildolie og lignende bliver opbevaret i værksted.

Fra tilsynsrapporten december 2017:

**Tanke
Nygård**

Id	Indhold	Volumen (l)	Etab.dato	Placering	Stander	Prod.år	Bemærkning
1	Fyringsolie	1.200,000	2006	Indendørs	Nej		
3	Diesel	1.800,000	1998	Indendørs	Nej		Farvet diesel, står i Magasin- bygning. Blå tank
2	Diesel	1.800,000	1993	Indendørs	Nej		Rød tank
4	Diesel	2.500,000	2013		Ja	2013	

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Oplagring af diesel og anden olie i tanke skal opfylde reglerne i olietankbekendtgørelsen, som bl.a. angiver regler om placering, afskærmning og drift.

Bornholms Regionskommune vurderer, at det er nødvendigt med yderligere beskyttelse af jord og grundvand og stiller derfor nogle mere detaljerede vilkår om opbevaring af olie, placering af olietanke og om, at tankning skal finde sted, hvor spild kan opsamles.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående bibeholdes vilkår vedr. opbevaring, placering og tankning af olieprodukter.

7 EMISSIONER, GENER OG RESTSTOFFER FRA ANLÆGGET

I dette kapitel beskrives og vurderes ammoniakemissionen fra anlægget samt omfanget af reststoffer fra produktionen. Desuden behandles mulige gener for omgivelserne som følge af lugt, støj, støv, lys, skadedyr og transporter forårsaget af virksomhedens aktiviteter.

7.1 AMMONIAK

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det samlede ammoniaktab i form af ammoniakemission fra staldanlæg og lagre er i nudrift og ansøgt drift beregnet ud fra størrelsen og typen af husdyrholdet, indretning af staldene inkl. miljøteknologi, fodersammensætningen og typen af lagre til opbevaring af husdyrgødningen – se Tabel 5.

Tabel 5. Opgørelse af ammoniakemissionen før og efter udvidelse

Ansøgning	Emission i nudrift	Emission efter udvidelse	Meremission efter udvidelse	Reduktion i forhold til det generelle krav
Ansøgt drift	2.285 kg N/år	2.912 kg N/år	627 kg N/år	-207 kg N/år

Nudriften er her angivet som den reelle nudrift fra miljøgodkendelsen i 2014.

BAT emissionskravet er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til max. 2.912 kg NH₃-N. Den faktiske emission bliver 2.912 kg NH₃-N.

Ammoniakemissionskravene er dermed opfyldt for den ansøgte produktion.

Virkemidler til begrænsning af ammoniakemissionen

Ansøger har valgt staldtypen sengestald med fast gulv med 2 % hældning og skrabning hver 2.time for den eksisterende Slutstald.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Beskyttelsesniveauet for ammoniak omfatter:

- et krav om begrænsning af ammoniakfordampningen (det generelle reduktionskrav), som gælder for alle husdyrbrug, der skal miljøgodkendes uanset beliggenheden
- et krav om maksimal totaldeposition af ammoniak på de ammoniakfølsomme naturområder, der fremgår af husdyrgodkendelseslovens § 7 (er behandlet i afsnit 8.1).
- en maksimalt tilladt merdeposition af ammoniak på øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering

Projektet skal desuden leve op til husdyrgodkendelseslovens krav om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) til forebyggelse og begrænsning af ammoniakfordampningen fra anlægget (se nærmere i kapitel 11).

Det generelle ammoniakreduktionskrav:

Ved etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug skal det øgede ammoniaktab fra stald og lager som hovedregel reduceres med 30 % i forhold til ammoniaktabet fra et fastsat referencestaldsystem defineret som det bedste staldsystem mht. ammoniakfordampning i 2005/2006. For den del af kvæget, der er på dybstrøelse, er der dog ingen krav til generel reduktion.

Der anvendes 65 % direkte udbringning af dybstrøelse fra staldene, således at de resterende 35 % kan opbevares på møddingsplads eller i markstak. Dette er normen, og der behøver ikke at stilles vilkår herom. Da der er et eksisterende vilkår, bibeholdes det dog.

Den anvendte sengestald med fast gulv og skrabning hver 2. time er ikke taget ud af Teknologilisten, og effekten må anvendes iht. Miljøstyrelsens udmelding forår 2018.

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakudledningen fra anlægget ved de anvendte staldtyper.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet nye vilkår vedr. ammoniakbegrænsning.

7.2 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Lugtemissionen fra anlægget på Nygård stiger som følge af, at der bliver flere dyr på ejendommen. I husdyrgodkendelse.dk er lugtemissionen fra staldanlægget og de nødvendige geneafstande til forskellige typer af beboelser beregnet ud fra antal stipladser, dvs. det maksimale antal dyr ad gangen og kg i de forskellige staldafsnit til et givent tidspunkt. Resultat af beregningerne kan ses i Tabel 6.

Nærmeste enkeltbolig, som er uden landbrugspligt og ikke ejet af ansøger, er Simblegårdsvej 27 og Duebjergvej 4, der ligger hhv. 619 og 603 m fra en tænkt lugtmidte på ansøgers ejendom; det der hedder "vægtet gennemsnitsafstand".

Nærmeste byzone er Hasle, der ligger 1.412 m fra ejendommen, og nærmeste samlede bebyggelse er en lokalplan for boligformål eller rekreative formål, der ligger 3,8 km nordvest for ejendommen.

Tabel 6. Resultat af lugtberegning for ansøgt drift fra ansøgningsystemet husdyrgodkendelse.dk

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bort-screenet	Genekriterie overholdt
+ Simblegårdsvej 27	0	FMK	106,14	89,50	106,14	89,50	619,38	Ja	Ja
+ Duebjergvej 4A	0	FMK	106,14	89,50	106,14	89,50	602,74	Ja	Ja
+ Teglkås lokalplan	0	NY	279,79	200,47	279,79	200,47	3.891,64	Ja	Ja
+ Strandmarken, Hasle Jorder	0	NY	422,21	297,11	422,21	297,11	1.412,11	Ja	Ja

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Den primære kilde til lugt fra anlæg til dyrehold er staldventilation. Der foreligger også kun systematiske og anvendelige oplysninger til anvendelse i konkret sagsbehandling om lugtemissionen fra staldanlæg. Lugtemission fra opbevaringsanlæg og fra udbringning af husdyrgødning indgår således ikke i lugtberegningerne, men reguleres gennem konkrete vurderinger og generelle regler, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav til placering af anlæg til opbevaring af husdyrgødning og krav om overdækning samt krav til metoder og tidspunkter for udbringning af husdyrgødning.

På baggrund af de indtastede oplysninger i ansøgningsystemet om dyretype, den maksimale belægning og staldsystemet i de enkelte staldafsnit er det beregnet, hvilken afstand der som minimum skal være fra lugtkilden til boliger i forskellige områdetyper, for at de definerede lugtgenekriterier er overholdt.

Kumulation fra andre ejendomme med husdyr er uden betydning, da effekten heraf maksimalt kunne være 1,2 x geneafstanden, og en sådan øgning vil være uden betydning.

Af lugtberegningen kan ses, at lugtgenekriteriet er overholdt i forhold til alle typer beboelser. På Bilag 2 ses placeringen af beboelserne. Det er kommunens vurdering, at omkringboende ikke vil blive udsat for væsentlige lugtgener fra staldene. Det vurderes, at transporterne heller ikke vil medføre væsentlige lugtgener.

Kommunen vurderer, at hvis der skulle opstå væsentlige lugtgener hos naboer, som ikke kunne forudses på baggrund af lugtgenekriterierne, skal der være mulighed for at løse problemet, og der er stillet vilkår herom.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der bibeholdt vilkår om at holde god staldhygiejne, samt vilkår i tilfælde af væsentlige lugtgener.

7.3 STØJ

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der forventes ikke at være større støjgener i forbindelse med den daglige drift af staldanlægget. Der er naturlig udluftning i staldene, dvs. ingen drift af mekaniske ventilatorer.

Der vil være støj fra traktor/læsemaskine, når der håndteres dybstrøelse. Støj fra læsemaskine vil ligge i tidsrummet 07:00-17:00. Kornvalse er placeret indendørs og vil være i brug i tidsrummet 07:00-17:00.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune forudsætter, at anlægget på Nygård overholder Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Støjkvilkårene omfatter al støj fra landbrugsdrift på ejendommens bygningsparcel, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer men ikke støj fra f.eks. markdriften.

Indendørs placering af anlægget til foderfremstilling minimerer risikoen for gener fra en væsentlig daglig støjkilde ved produktionen.

Bornholms Regionskommune vurderer, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende og forbipasserende. Der er ikke foretaget støjberegninger, men de nærmeste nabobeboelser ligger så langt fra ejendommen, at der ikke vurderes at kunne opstå væsentlige støjgener, når de stillede vilkår overholdes.

Der vil kunne forekomme støj fra ekstern og intern transport. Trafikken til og fra ejendommen foregår ad Simblegårdsvej. Øget transport vurderes dog ikke at ville give uacceptable støjgener udover det, der må accepteres som nabo til en landbrugsbedrift.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående bibeholdes vilkårene vedr. støjgrænser og eventuel måling af støjniveauet.

7.4 STØV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Kornvalsen er placeret indendørs i stald nr. 5 og forventes ikke at give yderligere støvgener. Foderblanding foretages ligeledes indendørs i stald nr.5.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at risikoen for væsentlige støvgener i omgivelserne vil være begrænset. Der ligger ikke andre ejendomme, som skal forbyrde Nygård for at nå deres bolig, og det vurderes således, at støvudvikling kun vil give anledning til meget lokale gener inden for Nygårds matrikel.

Kommunen vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlig støvudvikling som følge af udvidelsen. Der stilles dog et vilkår om støvgener, så alle aktiviteter på ejendommen, herunder også levering af råvarer og udbringning af husdyrgødning, kan planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Tilsynsmyndigheden i Bornholms Regionskommune har desuden i juli 2015 fremsendt en henstilling til alle lastbilchauffører hos Biokraft A/S, som transporterer husdyrgødning mellem biogasanlægget og de enkelte landbrugsejendomme på Bornholm, om at sænke hastigheden på de private grusveje, således at støvgener i forbindelse med kørslen mindskes.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående bibeholdes vilkår vedr. støvgener.

7.5 LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udvendigt lys er placeret på stald nr. 3, hvor det vender mod stuehus, således at det kun tænder ved indkørsel til stuehus.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at lys i og uden for staldene ikke vil medføre gener for omkringboende eller forbipasserende pga. afstanden.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. lys.

7.6 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der bliver anvendt Neporex til bekæmpelse af fluer.

Beskrivelse af rottebekæmpelse: Ejendommen er tilmeldt ordning hos ISS Bornholm.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at der på tilfredsstillende vis er redegjort for, hvorledes forekomst af fluer og rotter m.m. vil blive forebygget og evt. bekæmpet, således at gener heraf undgås. Endvidere er det kommunens vurdering, at følges vilkårene i denne miljøgodkendelse, burde der ikke opstå fluegener eller problemer med rotter.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der bibeholdt vilkår vedr. fluebekæmpelse og rottesikring.

7.7 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Udvidelsen vil medføre lidt flere transporter til ejendommen, som dog foregår i dagtimerne. Opgørelsen i Tabel 7 viser omfanget af nuværende og det skønnede antal transporter efter udvidelsen.

Tabel 7. Ekstern transport til og fra Nygård – antal læs/år

Transporttype	Nudrift antal/år	Ansøgt antal/år	Afvigelse + -
Udkørsel af dybstrøelse	85	150	65
Korn	70	100	30
Halm	108	140	32
Handelsgødning	1	1	-
Indkøbte foderstoffer	12	12	-
Modtagelse af kalve	12	12	-
Levering af kalve	36	52	26
Kørsel med markmaskiner	55	55	-
Dieselolie	5	5	-
Døde dyr	15	15	-
Andet, hjælpestoffer m.m.	10	10	-
Erhvervsrenovation	12	12	-
Dagrenovation	25	25	-
Ialt	446	589	153

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der vil forekomme en øget transport til og fra Nygård som følge af udvidelsen. Det totale antal transporter til og fra ejendommen vil stige med 34 %. Det drejer sig om kørsel med halm, dybstrøelse og foder, samt afhentning af dyr.

Der er fra Nygård udkørsel til Simblegårdsvej. Det vurderes, at de nærmeste naboer vil registrere det øgede antal transporter, men at udvidelsen ikke vil give anledning til støjgener for omkringboende, som er udover det, som beboere af boliger i landzonen må acceptere som forbundet med at være nabo til et landbrug. Nygård ligger ca. 1,5 km fra Hasle By, men ejendommens transporter vil som hovedregel ikke gå igennem byen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke vilkår vedr. transport.

7.8 SPILDEVAND - HERUNDER TAGVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Spildevandsmængden fra ansøgt møddingsplads og vaskeplads udgør ca. 500 m³ inkl. regnvand om året og forventes ikke at ændres ved udvidelsen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bornholms Regionskommune vurderer, at håndteringen af spildevand sker i overensstemmelse med reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og således, at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Desuden vurderes det, at afledning af vaskevand foregår uden risiko for tilledning af forurenende stoffer som olie- og pesticidrester til omgivelserne, idet håndtering af bekæmpelsesmidler, vask af maskiner og vask og påfyldning af marksprøjte foregår på ejendommens vaskeplads, der har afløb til forbeholder til gylletank.

Kommunen vurderer, at udledning af tagvand vil øges, idet der bygges nye stalde på samlet ca. 950 m². Der er i hovedgodkendelsen stillet vilkår om, at tagvand kan udledes til vandløb.

Eventuel vask af sprøjtemiddeludstyr skal ske i overensstemmelse med vaskepladsbekendtgørelsen, herunder også reglerne om påfyldning af marksprøjte.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er vilkårene bibeholdt om tagvand, samt spildevand fra rengøring af stalde og af maskiner.

7.9 AFFALD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Kanyler og andre skarpe genstande opbevares i en beholder af slagfast plast og afleveres til kommunens genbrugsstation.

Elektronikaffald, brugte elpærer og lysstofrør afleveres til kommunens genbrugsstation.

Dagrenovation: Der er en 240 l container til afhentning af dagrenovation.

Tabel 8. Affald efter udvidelsen – typer, mængder, håndtering og sikkerhedskoder

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år (ca.)	EAK-kode
Dagrenovation	Container ved stuehus	BOFA	BOFA	6000L	20.01.99
Pap og papir. erhverv	maskinhus	BOFA	BOFA	8000kg	20.01.01
Plastik, erhverv	maskinhus	BOFA	BOFA	6000kg	02.01.04
Tom emballage (plast)	maskinhus	BOFA	BOFA	100kg	15.01.02
Blyakkumulatorer	Maskinhus	Ejer	BOFA	20kg	16.06.01
Olie og brændstoffiltre	Maskinhus	BOFA	BOFA	50L	16.01.07
Lystofrør og elsparepærer	Maskinhus	BOFA	BOFA	10 kg	20.01.21
Jern og metal	Maskinhus	BOFA	BOFA	150kg	02.01.10
Kanyler og spidse genstande	Maskinhus	BOFA	BOFA	10kg	18.02.02
Medicinrester	Maskinhus	BOFA	BOFA	1kg	18.02.08
Døde dyr	markering 16,Bilag1	DAKA	DAKA	3800kg	02.01.02

Animalsk affald

Der forventes 3 % døde dyr om året. Disse placeres ved markering nr. 18 (*ikke 16*) på oversigtskortet Bilag 1. Dyrene placeres på en palle med kadaverdække indtil afhentning af destruktionsanstalt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det forudsættes, at alle typer affald på ejendommen håndteres efter de til enhver tid gældende regler samt, at bortskaffelsen sker i overensstemmelse med det kommunale affaldsregulativ for erhvervsaffald.

I regulativet står bestemmelser om opbevaring og bortskaffelse af diverse typer af affald, herunder olieaffald, medicinrester og kanyler.

Opbevaring og bortskaffelse af døde dyr skal følge reglerne i bekendtgørelsen om opbevaring af døde produktionsdyr.

Dokumentation for bortskaffelse af affald kan foreligge i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand.

Bornholms Regionskommune vurderer, at overholdes vilkårene vedr. affald, vil affaldshåndteringen på Nygård ikke medføre gener for omkringboende. Den beskrevne affaldsopbevaring, -håndtering og -bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er vilkårene om affald bibeholdt.

8 PRODUKTIONENS MILJØPÅVIRKNING

I dette kapitel beskrives og vurderes, i hvor høj grad ammoniak fra anlægget påvirker beskyttet natur og sårbare arter.

8.1 AMMONIAKDEPOSITION-PÅVIRKNING AF NATUR OG BILAG IV-ARTER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ammoniakdeposition fra anlægget i ansøgt drift

Inden for en radius af 1.000 meter fra ejendommen ligger 11 naturområder, 2 enge, 7 søer og 2 vandløb.

Ammoniakemissionen fra staldene på Nygård bevirker, at omkringliggende arealer vil blive påvirket med nedfald af ammoniak. I husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregning af denne ammoniakdeposition til beskyttede naturområder og potentielt ammoniakfølsomme skove i området samt til beskyttede søer. Beligheden af beregningspunkterne tættest på anlægget fremgår af kortet i Bilag 3.

Resultatet af beregningen af ammoniakdeposition i de angivne punkter i ansøgt drift kan ses i Tabel 9. Tabellen viser de beregnede værdier for den totale ammoniakdeposition fra husdyrbrugets stalde og lagre, og for merdepositionen, der er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte produktion forårsager i forhold til nudriften. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer, der er foretaget på ejendommen siden 2009 (8-års-driften), og beregningen er derfor foretaget i det fiktive skema nr. 106652.

Tabel 9. Beregnet ammoniakdeposition i ansøgt drift til kategori 1-, 2- og 3-natur og til potentielt ammoniakfølsomme skove samt søer i nærheden – fra fiktivt skema nr. 106652.

Navn	Kategori ▲	Opretter	Kumulation	Ruhed	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
Kat. 1	1	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
Kat. 2	2	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
Sø	3	Ansøger	En ejendom	Bn	+0,2	0,4
Sø	3	Ansøger	En ejendom	Bn	+0,1	0,1
mose	3	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
pot.amfølsom skov	3	Myndighed	Nul ejendomme	S	+11,2	15,3
Sø	3	Myndighed	En ejendom	V	+6,1	9,1

Søer er ikke kategori 3-natur men i stedet natur, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kvælstof, der deponeres fra luften, er det begrænsende næringsstof for mange sårbare økosystemer. I disse økosystemer kan der forventes væsentlige ændringer som følge af ekstra tilførsel af kvælstof. Husdyrproduktion kan give anledning til udslip af ammoniak og kan derfor påvirke især næringsfattige naturtyper i det åbne land. Ammoniakfordampningen pr. dyreenhed kan variere betydeligt fra den ene produktion til den anden afhængig af dyreart, fodring, staldindretning, renholdelse, håndteringen af husdyrgødningen m.v.

Nedenstående berøres kun påvirkningen fra staldanlægget på Nygård.

Beskyttelsesniveau ved ammoniakfølsomme naturområder:

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur. Beskyttelsesniveauet for kategori 1-natur og kategori 2-natur omfatter en forbudszone på 10 m, hvor der ikke må etableres, udvides eller foretages ændringer af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg, samt krav til den tilladte totaldeposition. Beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur kan efter en konkret vurdering være et krav om en maksimal merdeposition.

Totaldepositionen er den ammoniakdeposition, som stammer fra husdyrbrugets stalde og lagre - både fra den eksisterende og den ansøgte drift. Merdepositionen er den ekstra ammoniakdeposition, som den ansøgte drift forårsager. Merdepositionen skal beregnes ud fra alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 2009 (8-års driften). Merdepositionen er i dette projekt beregnet i et fiktivt skema nr. 106652, hvor nudriften er sat som VVM-screeningen fra 2005.

Kategorisering og beskyttelsesniveau for naturtyper

Kategori 1-natur

Ammoniakfølsomme naturtyper i Natura 2000-områder, hvor et enkelt husdyrbrug maksimalt må totalbelaste med 0,2-0,7 kg N/ha/år afhængigt af beliggenheden af andre husdyrbrug i nærheden*.

Kategori 2-natur

Nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder: højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha. Et husdyrbrug må totalbelaste med maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Anden ammoniakfølsom natur (moser samt mindre heder og overdrev) og ammoniakfølsomme skove. Ved disse naturtyper kan kommunen ud fra en konkret vurdering stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

*0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug; 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug og 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug.

Ammoniakdeposition til naturområder i nærheden af Nygård

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1-natur er dels Hammeren og Slotslyngen og dels Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne begge 8 km mod hhv. nord eller nordøst. De nærmeste ammoniakfølsomme naturtyper er hhv. ege-blandskov og surt overdrev samt elle-askeskov. Totaldepositionen på områderne er beregnet til 0,0 kg N/ha/år. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Kategori 2-natur

Kravet til maksimal totaldeposition til kategori 2-natur er 1 kg N/ha/år. Det er beregnet, at det nærmeste kategori 2 område, overdrevsarealet 5 km syd for staldanlægget, efter udvidelsen vil blive påvirket med en totaldeposition fra husdyrproduktionen på 0,0 kg N/ha/år. Det fastsatte krav til maksimal deposition af ammoniak er derfor overholdt.

Kategori 3-natur

For kategori 3-naturtyper skal kommunen foretage en konkret vurdering og kan på den baggrund i særlige tilfælde fastsætte vilkår med henblik på opfyldelse af krav om maksimal merdeposition af ammoniak. Ved særlige tilfælde forstås en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Kravet må dog ikke være under en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste beskyttede kategori 3-natur er en mose 1.200 m nord for staldene, som vil modtage 0,0 kg N/ha/år i merdeposition. Den nærmeste potentielt ammoniakfølsomme skov ligger 45 m fra den nye Mellemstald 5. Skoven vil modtage 11,2 kg N/ha/år i merdeposition beregnet til nærmeste punkt på skoven i forhold til Nygård. Påvirkningen overstiger grænsen på 1 kg N/ha/år, og kommunen skal foretage en vurdering af, hvorvidt der skal fastsættes vilkår om krav til maksimal merdeposition til skoven.

Ved kommunes afklaring af, om der er tale om en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser, skal kommunen anvende følgende kriterier:

1. det pågældende naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt om det er omfattet af kommuneplanens udpegning af særlige værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser,
2. om det pågældende område er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats,
3. det pågældende naturområdes naturkvalitet og
4. kvælstofbidrag til området fra andre kilder, herunder om der er tale om et minivådområde eller et vådområde, som er udlagt med henblik på kvælstoffjernelse fra landbrugsjord, eller om området i øvrigt er påvirket fra markbidrag, eller for så vidt angår skove om de gødskes.

Kommunen kan alene stille krav til maksimal deposition, hvis området er omfattet af udpegninger m.v. jf. punkt 1 eller 2, og/eller har en høj naturkvalitet, samt at ammoniakbidraget fra husdyrbruget ikke er helt uvæsentligt i forhold til den påvirkning af næringsstoffer, området modtager fra andre kilder.

Andre arealer med kategori 3-natur ligger længere væk end de ovenfor nævnte og vil derfor udsættes for en lavere ammoniakpåvirkning.

Vurdering af potentielt ammoniakfølsom skov beliggende umiddelbart sydøst for Nygård

Bornholms Regionskommune besigtigede skoven den 28. maj 2018.

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen forstås ammoniakfølsomme skove som arealer, der er større end 0,5 ha og mere end 20 m brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, og

1. hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
2. hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, f.eks. tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
3. hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen »Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove«, og hvor arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi. Listen er tilgængelig på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Skoven er en lille fritliggende skov omgivet af marker og grænsende op til ejendommens bygninger. Den centrale del af skoven er beliggende på en skrænt, og i den nordlige del er en gravhøj. I skoven er der spor af terrasserede dyrkningssystemer.

Arealet er på historiske kort fra 1930'erne og 1880'erne registreret med løvskovssignatur på den centrale del, selve skrænten, og med engsignatur i den nordlige del med en lille sø i det nordvestlige hjørne. På Videnskabernes Selskabs kort fra 1805 er det ikke muligt at erkende, om der er skovsignatur i området. På kort fra 1970'erne er der skovsignatur på et lidt større areal, idet området er udvidet lidt mod sydøst, og engen nu er skov. Dette er svarende til det areal, som er skov i dag.

Den sydvestlige del af skoven er angivet som skov med lang skovkontinuitet på Miljøstyrelsens Digitale Naturkort til et Grønt Danmarkskort.

På baggrund af de historiske kort og skovens beliggenhed på og omkring en skrænt, vurderes arealet formodentlig ikke at have været opdyrket inden for de seneste ca. 200 år. Dog kan den sydøstligste del have været dyrket.

Der blev ved besigtigelsen ikke fundet nogen plantearter, som findes på Naturstyrelsens liste over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove.

På ovenstående baggrund vurderer Bornholms Regionskommune alligevel, at skoven (bortset muligvis fra den sydøstligste del) kan karakteriseres som værende omfattet af kategori 3-natur som ammoniakfølsom skov.

Bornholms Regionskommune har efterfølgende foretaget en vurdering af beskyttelsesniveauet for lokaliteten ud fra de i bekendtgørelsen fastsatte kriterier.

Kommuneplan: Skoven er i kommuneplan 2013 omfattet af en udpegning af særlige naturområder. De særlige naturområder i kommuneplanen omfatter bl.a. alle § 3-beskyttede naturområder og alle fredsskove, og der er ikke i udpegningen indlagt nogen naturmæssig vurdering herudover. Ifølge retningslinjerne skal naturbeskyttelsesinteresserne inden for disse områder varetages ved en restriktiv administration af lovbestemmelser og ved naturpleje, naturgenopretning, fredning og information. Fortsættelse af lovlig, eksisterende almindelig landbrugs- og skovdrift kan normalt ske i disse områder. Landbrugs- og skovdrift kan dog indskrænkes, hvis aktiviteterne skader leve-, yngle- eller rastesteder for arter, der er truede, sjældne eller fredede efter dansk lovgivning eller beskyttet i henhold til EF-habitatdirektivets artikel 12.

Skoven er ikke beliggende i interesseområde for natur, landskab og økologiske forbindelser, særligt kulturmiljøområde eller rekreativt område.

Fredning/handleplan eller anden indsats: Skoven er ikke omfattet af fredninger eller handleplaner for naturpleje eller andre planlagte naturindsatser. Skoven er fredsskov, hvilket dog ikke beskytter skoven mod for eksempel rydning og genplantning eventuelt med andre arter.

Naturkvalitet: Skoven er en blandet løvskov bestående af tre forskellige dele: det højtliggende parti mod sydøst med gravhøjen, den centrale del på skrænten og den nordligste del beliggende lavt på fugtig bund. I den højtliggende del af skoven ved gravhøjen er der inden for de senest år tyndet kraftigt i skoven. Bundfloraen er især præget af enblomstret flitteraks. Herudover kan nævnes majblomst og stor konval. Vegetationen på/ved gravhøjen er tør med overdrevsarter som læge-ærenpris, pigget star og rødknæ. Skoven på skrænten er frodig med bl.a. skovelm og fuglekirsebær samt almindelig rapgræs, almindelig og bredbladet mangeløv og skovskræppe. Nederst er vegetationen mere præget af fugtighed.

Det lavtliggende areal er en ellesump. Træerne bærer præg af stævningdrift. I bundfloraen er bl.a. almindelig rapgræs, engkarse, kær-høgeskæg, lav ranunkel og engkabeleje.

Den samlede liste over registrerede arter er følgende (E markerer arter, som også blev fundet på arealet med ellesump): hvid anemone (E), ask (E), mosebunke (E), skovelm, almindelig eg, enblomstret flitteraks, fløjlgræs, skovgaltetand, almindelig gedebled (E), hassel, hindbær (E), almindelig hundegræs (E), almindelig hvene, engriflet hvidtjørn, almindelig hylde, fuglekirsebær, stor konval, vild kørvel, majblomst, almindelig mangeløv, bredbladet mangeløv (E), stor nælde (E), feber-nellikerod, almindelig rapgræs, almindelig røn, skovsyre, skovskræppe, burrenerre (E), stinkende storkenæb, vorterod (E), brombær, draphavre, butbladet skræppe (E), ahorn, rødknæ, brandbæger sp., gråbynke, lægeærenpris, pigget star, prikbladet perikon, horse-tidse (E), almindelig hønsetarm (E) og skov-forglemmigej. Herudover er følgende arter registreret i ellesumpen (E): rød-el, almindelig mjøddurt, engnellikerod, ager-padderok, lav ranunkel, akselblomstret star, knopsiv, kær-høgeskæg, engkarse, pengebladet fredløs.

Af de registrerede arter er én art, kær-høgeskæg, markeret som kvælstoffølsom på Miljøstyrelsens nyeste feltskema til registrering af mose og kær (der findes ikke et tilsvarende skema for skov).

Naturkvaliteten estimeres samlet som moderat til god.

Arealet har en lav score på Miljøstyrelsens HNV-skovkort (skov med høj biodiversitet) og Bioscorekort (områder der er værdifulde, fordi de er levesteder eller potentielle levesteder for rødlistede arter). Dette kan dog bl.a. skyldes manglende data for arealet.

Kvælstofbidrag til området fra andre kilder: Skoven modtager ud over den generelle baggrundsbelastning, kvælstofbidrag fra produktionen på Nygård i dag, samt fra markdrift omkring skoven. Andre husdyrproduktioner i området vurderes på grund af deres størrelse og afstanden til skoven ikke at kunne påvirke skoven nævneværdigt.

For skovtyper på habitatdirektivet og løvskove generelt er der fastsat tålegrænser på 10-20 kg N/ha/år.

Baggrundsbelastningen med kvælstofdeposition er som gennemsnit på Bornholm beregnet til 11,8 kg N/ha/år. Den totale ammoniakdeposition på den del af skoven, som ligger nærmest Nygård (afstand ca. 40 m), kan derfor anslås til 11,8 kg N/ha/år (baggrundsbelastning) + 15,3 kg N/ha/år = 27,1 kg N/ha/år. Ammoniakpåvirkningen på skoven falder med stigende afstand fra produktionen på Nygård. Således er ammoniak-

depositionen omkring foden af gravhøjen faldet til 6,0 kg N/ha/år i totaldeposition. Den vejledende øvre tålegrænse på 20 kg N/ha/år er således overskredet i den del af skoven, som ligger tættest på Nygård.

Samlet vurdering

Bornholms Regionskommune vurderer samlet, at skoven ligesom andre bornholmske bondeskove er af lokal naturmæssig værdi, idet den har en lang kontinuitet som skov, og dele af skoven har en naturlig artssammensætning. Naturtilstanden vurderes som moderat til god. Der er dog ikke registreret sjældne arter eller naturskogs- og gammelskovsindikerende arter. Bornholms Regionskommune vurderer derfor, at skoven øst for Nygård ikke rummer *særlige* regionale og lokale naturinteresser.

Den samlede beregnede ammoniakdeposition til arealet overstiger den vejledende øvre tålegrænse i den del af skoven, som ligger tættest på Nygård. Skoven nederst på skråningen og især i ellesumpen vurderes at være naturligt næringsrig.

Idet skoven er naturligt næringsrig, og idet den vurderes ikke at rumme *særlige* regionale og lokale naturinteresser, er det derfor Bornholms Regionskommunes vurdering, at der ikke er tale om et særligt tilfælde, hvor der er grundlag for at fastsætte skærpede vilkår om at nedbringe ammoniakdepositionen i forhold til skoven.

Anden beskyttet natur

Der er desuden foretaget beregninger for de nærmeste søer, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 mod tilstandsændringer. Søerne ligger henholdsvis ca. 50 m øst for, 450 m øst for og 580 m syd for nærmeste staldbygning på Nygård.

Merdepositionen på områderne er hhv. 6,1 kg N/ha/år, 0,2 kg N/ha/år og 0,1 kg N/ha/år. Det vurderes, at kun søen tættest på Nygård modtager en ammoniakdeposition, som kan være væsentlig. Bornholms Regionskommune har derfor foretaget en konkret vurdering ad søen.

Søen er beliggende i den vestlige ende af ellesumpen og omkranses af elletræer. Vandspejlet er dækket med liden og stor andemad, og vandet virker grumset. Det vurderes på den baggrund, at søen i forvejen er næringsrig, og at den derfor ikke vil blive væsentligt påvirket af merdepositionen af ammoniak. Der vurderes derfor ikke at ske en tilstandsændring af arealet.

Påvirkning af Natura 2000-områder

Ifølge § 6 i bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) skal der, før der træffes afgørelse i en sag om miljøgodkendelse af husdyrbrug, foretages en vurdering af, om projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Som beskrevet under "kategori 1-natur" ovenfor påvirkes de nærmeste ammoniakfølsomme Natura 2000-område, nr. 160 Hammeren og Slotslyngen samt nr. 210 Spællinge Ådal, Døndal og Helligdomsklipperne, ikke af ammoniakdeposition fra produktionen på ejendommen. Der ligger et tredje Natura 2000 område nærmere ved ejendommen nr. 211 Hvideodde Rev, men her er der ikke ammoniakfølsomme naturtyper.

Bornholms Regionskommune vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke arter og naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav - bilag IV-arter

I henhold til habitatbekendtgørelsens § 10 kan der ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse m.v., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, i alle livsstadier.

Det fremgår af Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold, at "*Kommunen skal derfor altid foretage en vurdering af, om der inden for 300 m fra punktkilden (inden for denne afstand kan en påvirkning henføres til punktkilden) ligger områder, som kan rumme bilag IV-arter (typisk vandhuller, moser eller solåbne græsarealer), og om der er registreret en forekomst af arten.*"

Generelt kan arter omfattet af bilag IV såsom padder, markfirben og flagermus have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealerne i området omkring anlægget. Bornholms Regionskommune er ikke bekendt med tilstedeværelsen af nogen af disse arter.

Der ligger én sø inden for 300 m fra produktionsanlægget på Nygård. Bornholms Regionskommune er ikke bekendt med, at der er registreret Bilag IV-arter i søen. Der er tidligere registreret Bilag IV-arten løvfrø i søen beliggende ca. 450 m øst for Nygård. Denne sø påvirkes dog jf. ovenstående kun med 0,2 kg N/ha/år, hvorfor udvidelsen ikke har nogen betydning for søens potentiale som levested for Bilag IV-arter.

Bornholms Regionskommune vurderer samlet set, at bilag IV-arter og deres yngle- og rasteområder ikke trues af den ansøgte udvidelse på ejendommen.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet vilkår vedr. ammoniakdeposition til naturarealer.

UDKAST

9 RISICI – DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

I dette kapitel beskrives mulige uheld, der kan føre til forurening af overflade- og grundvand, jord og luft samt skade på mennesker, dyr og planter. Desuden beskrives foranstaltninger til begrænsning af risici.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Redegørelsen er ikke ændret siden hovedgodkendelsen, og der henvises til denne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Vurderingen er ikke ændret siden hovedgodkendelsen, og der henvises til denne.

Der skal på nuværende tidspunkt være udarbejdet en beredskabsplan.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er vilkårene bibeholdt vedr. beredskabsplan.

10 MANAGEMENT, EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette kapitel beskrives og vurderes, hvordan ansøger gennemfører eller planlægger at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Management

Redegørelsen er ikke ændret siden hovedgodkendelsen, og der henvises til denne.

Dokumentation

- Ejer opbevarer kopi af gylleaftaler og forpagtningsaftaler, der kan fremvises ved tilsyn.
- Mark-og gødningsplaner opbevares ligeledes i 5 år.
- Medicinjournal føres i henhold til gældende lovgivning.
- Forbrug af hjælpestoffer som diesel og energi overvåges via driftsregnskabet.
- Forbrug af råvarer som foder registreres via jævnlige E-kontroller.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Vurderingen er ikke ændret siden hovedgodkendelsen, og der henvises til denne. Bornholms Regionskommune vurderer, at bedriften lever op til kravet om BAT inden for management.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er vilkårene om egenkontrol bibeholdt. Der stilles et nyt vilkår om dokumentation for produktionens størrelse.

11 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

I dette kapitel drages samlende konklusioner for BAT helhedsindsatsen med beskrivelse af afvejsninger og, hvor den overvejende BAT indsats er lagt, og med hvilke argumenter.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bedste Tilgængelige Teknik – BAT (Best Available Techniques) – er en fællesbetegnelse for teknik, som kan begrænse emission af ammoniak, lugt, drivhusgasser eller begrænse vand- og energiforbruget. Princippet om BAT supplerer husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveau for ammoniak, lugt, fosforoverskud og nitrat. Opfyldelse af BAT-krav kan altså indebære et krav om mindre forurening end det fastsatte beskyttelsesniveau. Kommunen skal ved vurderingen af en ansøgning sikre sig, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, jf. § 19 i husdyrgodkendelsesloven.

Miljøstyrelsen har fået udarbejdet beskrivelser af en række relevante teknikker og teknologier med en dokumenteret miljøeffekt inden for fodring, staldindretning, opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning. Anvendelse af teknikker eller teknologier, der er beskrevet i disse teknologiblade, sikrer, at der er foretaget en vurdering af teknikkenes virkninger på miljøet og, at teknikken kan anvendes på en økonomisk fornuftig måde under danske produktionsforhold. I vurderingen er der samtidigt taget hensyn til eventuelle fordele og ulemper som lugt, arbejdsmiljø, dyrevelfærd, ressourceforbrug, diverse udledninger m.v.

Opfyldelse af BAT for ammoniakemission fra anlægget kan omfatte tiltag inden for staldindretning, anvendelse af miljøteknologi i staldene, fodring samt opbevaring og håndtering af husdyrgødning. Hvad angår ammoniakfordampning og nitratudvaskning forårsaget af anvendelse af husdyrgødning i marken, vurderer Miljøstyrelsen, at gældende lovregulering vedrørende håndtering og udbringning af husdyrgødning er BAT, og vilkår om yderligere virkemidler begrundet i BAT er derfor ikke påkrævet.

De teknikker og teknologier, som er beskrevet i teknologiblade, har dannet grundlag for fastsættelsen af vejledende emissionsgrænseværdier (BAT-standardvilkår) for forureningsparametrene ammoniakemission fra anlægget og udskilt fosfor pr. dyreenhed, som er opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Der er udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for de mest almindelige husdyrtyper i Danmark – kvæg, svin og fjerkræ. Emissionsgrænseværdierne gælder for forskellige staldsystemer og dels for nye/renoverede dele af anlægget, dels for eksisterende dele, som ikke renoveres.

For store fjerkræ- og svinebrug, som er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 12, gælder desuden, at de skal orientere sig i BREF-dokumentet (BAT-Reference-dokument) for intensiv fjerkræ- og svineproduktion for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT. BREF-dokumenter udsendes af Europa-Kommissionen og angiver eksempler på, hvad der må betragtes som BAT inden for de industrielle aktiviteter, som er omfattet af IE-direktivet.

BAT-redegørelse for Nygård

Bornholms Regionskommune har foretaget en vurdering af BAT anvendt inden for følgende kategorier på Nygård: Staldindretning og -teknologi, gødningsopbevaring, fodring, vand- og energibesparende foranstaltninger samt management.

Den samlede redegørelse er forelagt i hovedgodkendelsen og er gentaget i ansøgningen om tillæg. Kommunens vurdering er ikke ændret. Der henvises til hovedgodkendelsen.

De fire nye stalde

Oplysninger om staldindretning fremgår af afsnit 5.2.

De nye stalde Slutstald 2, Starterstald 5, Starterstald 6 og Mellestald 5 (se Bilag 1) indrettes med dybstrøelse.

Bornholms Regionskommune vurderer, at ansøger tager hensyn til dyrevelfærden og anvender BAT inden for staldteknologi til denne dyretype.

Gødningsoptbevaring

Gødningsoptbevaring er beskrevet i afsnit 5.3.

Gødningproduktionen er øget, og der foretages tilpasninger ved en større afsætning af gylle til biogasanlægget og øget anvendelse af møddingspladserne.

Opbevaringskapaciteten er herved tilstrækkelig, og Bornholms Regionskommune vurderer, at der anvendes BAT i forhold til opbevaring af husdyrgødning.

Fodring

Fodring er ikke ændret i forhold til hovedgodkendelsen.

Vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparende foranstaltninger er ikke ændret i forhold til hovedgodkendelsen.

Energibesparende foranstaltninger

Energibesparende foranstaltninger er ikke ændret i forhold til hovedgodkendelsen.

Management

Management er ikke ændret i forhold til hovedgodkendelsen.

Samlet ammoniakemission fra produktionen i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier

Husdyrgodkendelse.dk har beregnet BAT-kravet i skema 101537 version 6.

De nye staldbygninger og ombygningen af en del af lagerhallen til stald er beregnet som "nye", i overensstemmelse med reglerne.

Alle stalde indebærer i husdyrgodkendelse.dk denne BAT-beregning: "Der findes ingen emissionsgrænseværdi for denne dyretype. Beregningen er foretaget ud fra normtal for ammoniakfordampning."

Miljøstyrelsen har ikke fastlagt BAT-grænseværdier for slagtekalve og har i øvrigt kun grænseværdier for dybstrøelse i forbindelse med malkekvægsbesætninger og svin.

Det vejledende BAT-emissionsniveau ved ansøgt drift:

	Vejl. sum (kg NH₃-N)
 Ammoniaktab for hele anlægget (total for alle produktioner)	2.912,36

Det faktiske ammoniaktab fra produktionen (normtallene) er beregnet til 2.912,36 kg NH₃-N, og BAT-kravet er opfyldt.

Også det generelle ammoniakreduktionskrav og ammoniakdepositionskravene bliver opfyldt.

12 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

Redegørelse for og vurdering af alternativer indgår ikke i en tillægsgodkendelse efter § 12, stk. 3.

13 HUSDYRBRUGETS OPHØR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Redegørelse for ophør indgår ikke i en tillægsgodkendelse efter § 12, stk. 3.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er vilkårene bibeholdt vedr. husdyrbrugets ophør.

UDKAST

14 SAMLET VURDERING

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Samlet set vurderer Bornholms Regionskommune, at når tillæggets vilkår overholdes, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Bornholms Regionskommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

UDKAST

15 BILAG

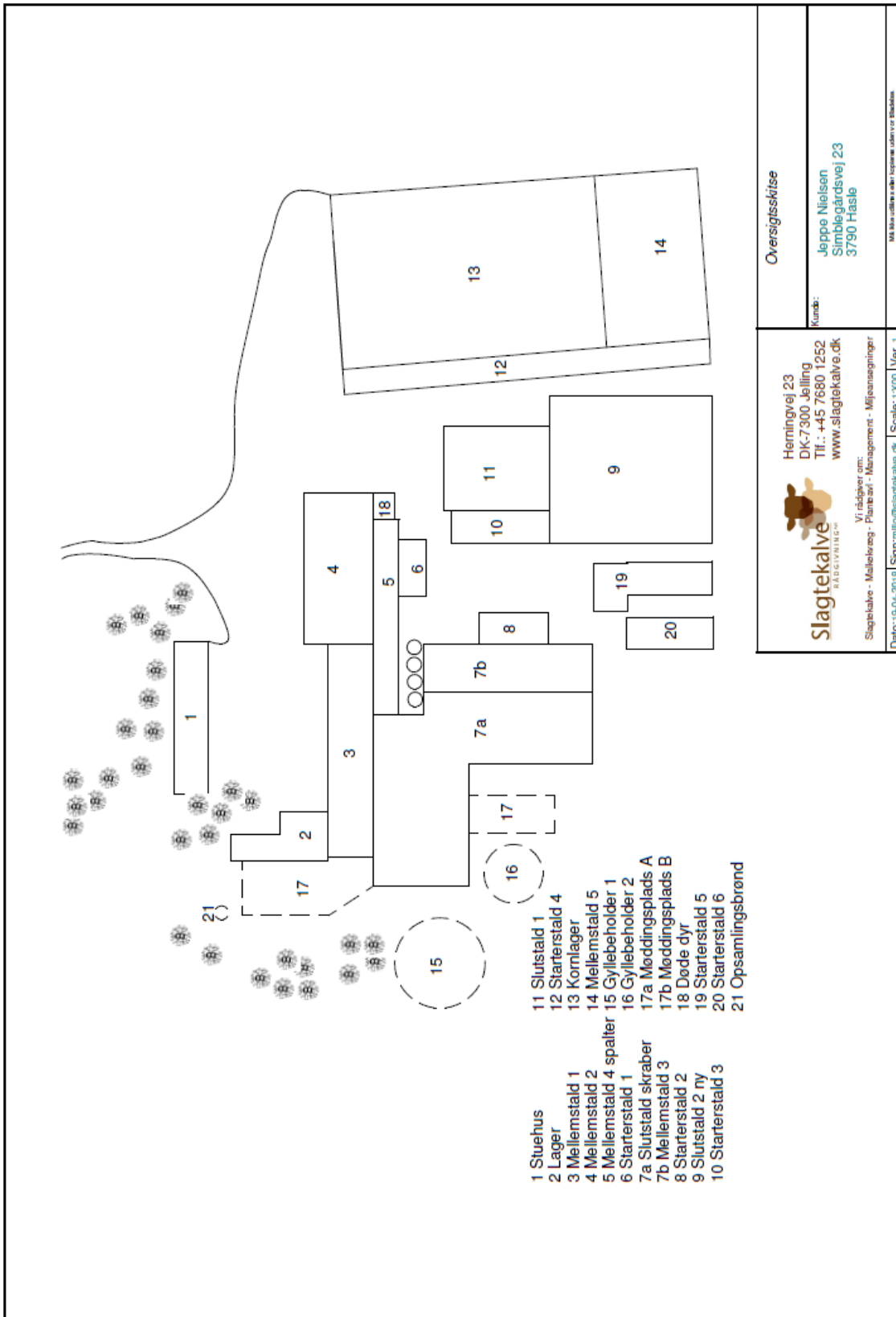

BILAGSOVERSIGT:

1. Situationsplan
2. Naboer i forhold til lugtgener
3. Naturpunkter
4. Modtagne høringsvar i 1. og 2. offentlighedsfase og BRK's bemærkninger

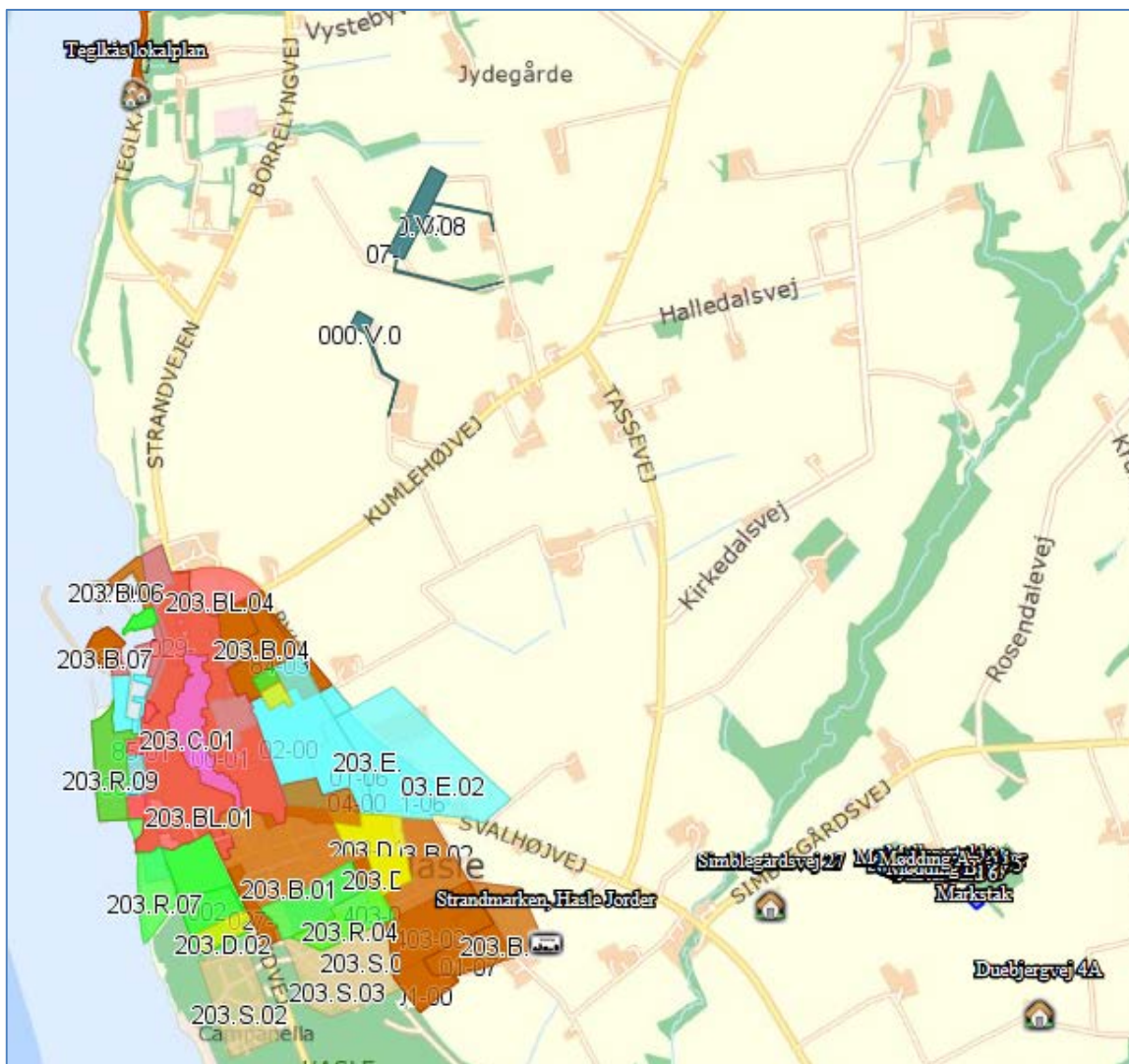
UDKAST

BILAG 1. SITUATIONSPLAN

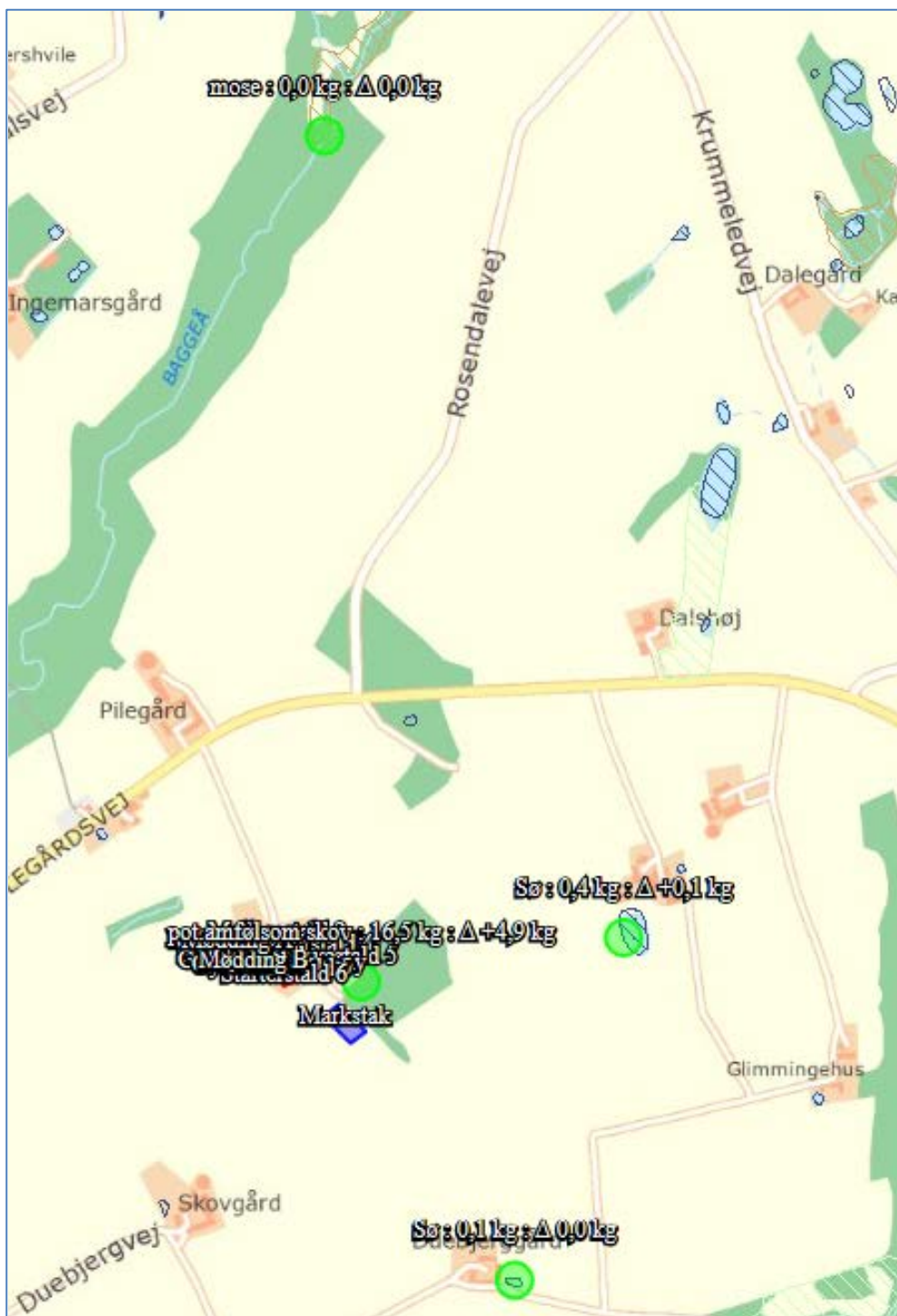
BILAG 2. NABOER I FORHOLD TIL LUGTGENER

Her er vist beliggenheden af de to nærmeste enkeltnaboer, nærmeste samlede bebyggelse/lokalplan og nærmeste byzone, som er fremtidig byzone vedtaget i kommuneplanen.

BILAG 3. NATURPUNKTER

Naturpunkter (kategori 3-natur og § 3), der er udvalgt til beregning af ammoniakdeposition.

BILAG 4. MODTAGNE HØRINGSSVAR I 1. OG 2. OFFENTLIGHEDSFASE

Bornholms Regionskommune har i forbindelse med 1. offentlighedsperiode fra 28. november 2017 til 12. december 2017 ikke modtaget nogen henvendelser.

2. offentlighedsperiode fra 11. juni til 30. juli 2018:

UDKAST